

KUULOLIITON JULKAISU 5 • 2017

kuuloviesti

**SINIKAN JA SULON
YHTEISET ASKELEET**

**RAPORTTI
LIITTOKOKOUKSESTA**

**HYVÄKUULOISET
MATTI & TEPPO**

Suomi 100 vuotta: yhdessä

Suomi 100 vuotta: yhdessä

KUULOVIEСТИ 5 • 2017

8

ERKKI AHONEN

12

ERKKI AHONEN

20

O STRANDEN

KANNEN KUVA: ERKKI AHONEN

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Lyhyesti
- 5 Puheenjohtajan palsta
- 6 Terveysteksti
- 8 Liittokokous valitsi uudet puheenjohtajat
- 12 Vakka-Suomen yhdistys porskuttaa
- 14 Sinikan ja Sulon yhteiset askeleet
- 16 Kuuloviestiä vuodesta 1934
- 18 Kolumni: Korvantausia
- 19 Kirjat: Sodassa särkynyt mieli
- 20 Reportteri: Hyväkuuloiset Matti & Teppo
- 22 Tulkkauspalveluiden hankintapäätös sai osakseen arvostelua
- 24 Sopeutumisvalmennus auttaa eteenpäin
- 28 Sote päivän puheenaiheena
- 30 Kentältä
- 32 Kuntoutuskurssit
- 35 Kopola tiedottaa
- 36 Ilmoitukset
- 38 Ristikko
- 39 Ledaren

SEURAAVAN LEHDEN
TEEMANA ON
**HUONOKUULOISENA
TYÖELÄMÄSSÄ.**
LEHTEÄ VARTEN
TOIMITETTAVAN AINEISTON
TULEE OLLA TOIMITUKSESSA
VIIMEISTÄÄN
20.11.2017.

Kuuloliitto ry:n julkaisu
82. vuosikerta, 6 kertaa
vuodessa.

Kuuloliitto ry
Ilkantie 4, 00400 Helsinki
Puh. (09) 5803 830
kuuloviesti@kuuloliitto.fi

Vastaava päätoimittaja
Pekka Lapinleimu
p. 040 8232 471

Päätoimittaja
Juha Hietala
p. 050 569 7978

Toimitus
Erkki Ahonen, p. 040 5608 322

Toimitusneuvosto
Merja Mäkinen pj.
Erja Linkki
Leena Olsbo-Rusanen

**Kuuloviestin tilaukset ja
osoitteenmuutokset**
www.kuuloliitto.fi tai
(09) 5803 830
Tilaushinta 35 € vsk muille kuin
jäsenille, kappalehinta 6 €

Ilmoitusmyynti
Tuplas Oy, p. 0400 955 295
Ilmoitusaineistot:
info@tuplas.fi

Sivunvalmistus
Joutsen Media Oy/Mira Tuovinen

Kuuloliitto ry

www.kuuloliitto.fi
www.kuulosuoja.fi
www.kuulokynnys.fi
www.moottorikorvat.net

ISSN-L 0023-5741
ISSN 0023-5741 (painettu)
ISSN 2242-6752 (verkkolehti)

Painopaikka:
Erweko Oulu

Pääkirjoitus

”Tulkkauspalvelujen ja varsinkin kirjoitustulkkauksen historia on Suomessa melko lyhyt.”

Ainutlaatuiseen tulkkauspalveluumme panostettava tulevaisuudessakin

Viime vuosina järjestöissä on keskusteltu paljon sote- ja maakuntauudistuksesta, mutta tänä vuonna ainakin kuulovammaisalalla keskiöön on noussut Kelan toiminta tulkkauspalvelujen hankinnassa. Kelan kilpailutuksen käynnistäminen sai osakseen kritiikkiä jo tämän vuoden keväällä. Varsinainen hankintapäätös julkaistiin syyskuussa ja se tarkoittanee käytännössä sekä viittomakielen tulkki- että kirjoitustulkki- määrän merkittävää vähenemistä.

Tulkkauspalvelujen ja varsinkin kirjoitustulkkauksen historia on Suomessa melko lyhyt. Ensimmäistä kertaa lainsäädännössä tulkkauspalvelut otettiin huomioon vuonna 1979, kun Invalidihuoltolakiin sisällytettiin vaikeasti kuulovammaisille järjestettävät palvelut. Palvelu tuli kuuroutuneiden ja huonokuuloisten ulottuville varsinaisesti vasta noin viisi vuotta myöhemmin. Alussa tulkkausmenetelmät olivat monimuotoisia ja tulkkauksen apuna sovellettiin muun muassa tekstipuhelinta. Kirjoitustulkkaus alkoi kehittyä 90-luvun alussa, kun Kuulonhuoltoliitto hankki Piko Systems -tulkkauslaitteita eri puolelle Suomea.

Kirjoitustulkki- koulutus käynnistettiin toden teolla Kuulonhuoltoliitossa vuonna 1996. Koulutuksen käynnistämiseen vaikutti huutava pula tulkeista: vielä 90-luvun alkupuolella tulkkaus perustui pitkälti freelance-pohjaiseen työhön, jota monet tulkit tekivät päätyönsä ohella. Koulutuksen lisääntymisestä huolimatta tulkipula jatkui myös 2000-luvun puolella. Kuulonhuoltoliitto vastasi koulutuksista vuosikymmenen ja tulkkipäätös siirtyi ammatikorkeakoulujen hoidettavaksi lopulta vuonna 2007.

Alkuvaiheessa kirjoitustulkkauksen käyttöaste oli ilmeisesti hyvin alhainen. Kuulonhuoltoliitto käynnisti vuonna 2004 Tulkipalvelun kehittämisprojekti Tupun (2004–2008), jonka tavoitteena oli tulkkauspalvelun kehittämisen ohella myös lisätä kuulovammaisten tietoisuutta tulkkauspalveluista.

Kelan vastuulle tulkkauspalvelut siirtyivät vuonna 2010. Muutoksen taustalla oli pyrki-

mys saada asiakkaat yhdenvertaiseen asemaan asuinkunnasta riippumatta. Kuntien vastuulla palvelu ehti tätä ennen olla viitisentoista vuotta. Kelan perustamat uudet välityskeskukset toivat tullessaan uudenlaisia haasteita: asiakkaille ei aina välttämättä löydetty tilanteeseen parhaiten sopivaa tulkkiä.

Kirjoitustulkkauksen laatu on parantunut vuosien varrella jatkuvan kehitystyön tuloksena ja myös vieraiden kielten tulkkausmahdollisuudet ovat kasvaneet. Ensimmäinen kurssi englanninkielisestä tulkkauksesta järjestettiin vuonna 2005. Eryistä huolta Kelan kilpailutuksessa onkin nyt herättänyt vieraiden kielten kirjoitustulkki- häviäminen alalta kilpailutuksen seurauksena.

Kirjoitustulkkaukseen liittyvä koulutus ja osaaminen ovat kehittyneet merkittävästi viimeisen parinkymmenen vuoden aikana. Näyttää siltä, että kirjoitustulkki- määrä tulee nyt kokonaisuudessaan vähenemään, vaikka Kelan tilastot osoittavatkin, että osa tulkeista on tehnyt tähän saakka kirjoitustulkkausta lähinnä satunnaisesti. Kirjoitustulkkauksen tarve ei ole käsittääkseni vähentynyt: esimerkiksi sisäkorvaistutteen käyttäjät sekä kuurot ovat uusia, kasvavia käyttäjäryhmiä.

Kirjoitustulkkaukseen oikeutetut eivät edelleenkään käytä palvelua vuositasolla suuria tuntimääriä. Käytön vähäisyyttä voi osaltaan selittää heikko tietoisuus palvelusta ja ehkä arkuus sen käyttämisessä. Toivottavasti vaikuttamistyömme puree ja globaalisti ainutlaatuinen palvelu säilyy vähintäänkin entisellä tasollaan.

JUHA HIETALA

Hätätekstiviesti 112 käyttöön vuoden loppuun mennessä

Hätäilmoituksen voi vuoden loppuun mennessä tehdä tekstiviestillä hätänumeroon 112. Käyttäjän pitää lain mukaan rekisteröityä ennakoon Häätäkeskuslaitoksen ylläpitämään palveluun. Häätätekstiviestien käyttö on suunnattu ensisijaisesti henkilöille, jotka eivät kuule tai pysty tuottamaan puhetta. Palveluun voi kuitenkin rekisteröityä kuka tahansa.

– Häätätekstiviestin voi lähettää vain sellaisesta puhelinnumerosta, mikä on rekisteröity etukäteen palveluun. Ennakkorekisteröinti tehdään Väestörekisterikeskuksen ylläpitämän suomi.fi-sivuston kautta, ja se edellyttää vahvaa tunnistamista esimerkiksi pankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta käyttäen, Häätäkeskuspalvelujen johtaja **Marko Nieminen** kertoo.

Alueelliset hätätekstiviestinumerot poistuvat käytöstä, kun numero 112 avataan tekstiviesteille. Tällöin alueellisiin numeroihin kytketään automaattinen vastausviesti, missä opastetaan rekisteröitymään uuteen hätätekstiviestipalveluun.

Niemisen mukaan uusi numero on käytössä joulukuussa, mikäli palvelu saadaan puhelinoperaattorien osalta ajoissa toimitaan. Häätäkeskustietojärjestelmällä on jo tällä hetkellä valmius ottaa viestejä vastaan.

Nieminen muistuttaa, että hätätilanteessa kannattaa aina soittaa 112:een, jos se on mahdollista. – Vuorovaikutus puheella on nopeampaa kuin tekstiviestillä.

Hätäkeskuslaitos tekee hätätekstiviestipalveluun liittyvässä viestinnässä yhteistyötä Kuurojen liiton ja Kuuloliiton kanssa.

Lähde: Häätäkeskuslaitos, www.112.fi

Hallituksen päätöksiä

Syyskuun Kopolan kokouksessa hallitus päätti vuodelle 2018 STEA:lta haettavista avustuksista.

Hallitus hyväksyi selonteon edelliseltä liittokokouskaudelta ja Kuuloliiton arvot esitettäväksi liittokokoukselle. Hallitus käsiteli myös toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2018–2020 ja vahvisti selonteon Kopolan kurssikeskuksesta annettavaksi liittokokoukselle. Hallitus päätti esittää liittokokoukselle, että se päättäisi jäsenyhdistysten ja kannatusjäsenien jäsenmaksuista vuodelle 2018 liittovaltuuston tekemän alustavan päätöksen mukaisesti.

Hallitus hyväksyi vastaukset kevätkuultuustossa annettuihin aloitteisiin liittyen vapaaehtoistyön palkitsemiseen, vengänkieliseen kommunikaatiokorttiin, huuliluvun opetuksen edistämiseen, tekstiviestiasiointiin ja luottamushenkilöiden matkustusohjeeseen.

Hallitus päätti esittää liittokokoukselle, että alkavalla strategiakautena Kopolan toimintaa jatketaan entiseen tapaan uutta toimintaa kehittämällä ja kiinteistön kuntoa parantaen.

Hallitus päätti myöntää vuoden 2018 Herkällä korvalla -esteettömyyspalkinnon Qlu Oy:lle.

Hallitus valitsi **Eija Isakssonin**, **Elina Rytsölän** ja **Kaija Karvisen** osallistujiksi 28.–29.9.2017 pidettävään Satakieliseminaariin.

Pieni ele: Ilmoittautuminen 3 vaalin keräysputkeen alkaa joulukuussa

Maakuntavaalit siirtyvät presidentinvaalien yhteydestä loka-kuulle 2018. Se tarkoittaa, että saamme ylimääräisen tilaisuuden kerätä rahaa. Ja totta kai tartumme tilaisuuteen!

Presidentinvaalien keräys tammi-helmikuussa 2018 hoidetaan samojen yhdistysten voimin kuin viime kevään kuntavaalitkin. **Sitä seuraavat vaalit ovat niin tiheään, että yhdistykset ilmoittautuvat kerralla kolmen vaalin keräysputkeen: Yhdellä ilmoittautumisella maakuntavaalit (lokakuu 2018), eduskuntavaalit (huhtikuu 2019) ja EU-vaalit (touko/kesäkuu 2019).**

Ilmoittautuminen tapahtuu nettilomakkeella 1.12.2017–1.3.2018. **Jälki-ilmoittautumisia ei oteta vastaan, koska niiden käsittelyyn ei ole aikaa.**

Jos yhdistyksessä tai lähipiirissä ei ole ketään, jolta nettilomakkeen täyttö onnistuu, yhdistys voi ilmoittautua soittamalla keräystoimistoon.

Ilmoittautumisohjeet tulevat yhdistyksille myöhemmin.

SATAVUOTIAS PARATIISIMME SUOMI

Suomi on yhdistysten luvattu maa. Vaikka alkuvuonna 2017 Patentti- ja rekisterihallituksen Yhdistysrekisteristä poistettiin melkein 35 000 toimimatonta yhdistystä, jäljelle jäi edelleen vajaat 105 000 yhdistystä. Sosiaali- ja terveyspalveluja niistä tuottaa alan kattojärjestön Sosten mukaan noin 930 järjestöä. Olemme Kuuloliittona olleet yksi niistä. Ympäröivän yhteiskunnan ymmärtämättömyys kuulovammaisten tarpeista sai Kuuloliiton edeltäjän Huonokuuloisten Huoltoliiton aloittelevaan omia, ”täyden palvelun” kuntoutus- ja kuulokojepalveluja. Yhteiskuntamme ehti mukaan hyvinvointipalvelujen tuottamisvastuuseen 1900-luvun jälkipuoliskolla, ja kehitys jatkui hyvänä aivan viime vuosiin asti. Voimme aivan hyvällä omallatunnolla puhua Suomesta kuulovammaisen paratiisina.

2010-luku alkoi yhteiskunnan yhä kiihtyvän velkaantumisen ja hyvinvointi- sekä vammais- palveluiden uudelleenarvioinnin merkeissä. Paratiisiin alkoi luikerrella käärmeitä. On varsin mielenkiintoista, että sama yhteiskunta, joka huolellisen valmistelutyön jälkeen viimein ratifioi YK:n vammaisten ihmisoikeusjulistuksen, saattoi hyvin omintunnon alistaa vammaisten välttämättömät palvelut hankintalain kouriin. Yhä useammalta suunnalta alkoi kuulua hätähuutoja vammais- palvelujen tason huononemisesta, pelottavimpana vammaisten tulkkaus- palvelujen kilpailutus outoine lopputuloksineen.

En ole vielä kukaan varma, että annettu palvelulupaus toteutuu, koska kilpailutuksen tuloksessa oli nähtävissä useita epäilyttäviä yksityiskohtia. Suomen kuulovammaiset ja kuurot nousivat kapinaan, joka näkyi yhteiskunnan eri kanavilla loppusyksyn 2017 aikana, mutta kuten 4.10. sanoin Kelan asiakastilaisuudessa:

Tämä tulkkaus- palvelujen hankinnan kilpailutus on malliesimerkki siitä, mitä tapahtuu, kun asiat tehdään väärässä järjestyksessä, eriarvoistetaan ja unohdetaan asiakaslähtöisyys, eikä osallisteta käyttäjiä ja palveluntarjoajia riittävästi ja luotettavasti. Miksi joka kerta käy niin, että meitä ei kuunnella oikeasti valmisteluvaiheessa, vaan joudumme tällaiseen turhauttavaan tilanteeseen?

Olemme kuitenkin tulleet pitkälle toisen maailmansodan jälkeisestä Suomesta. Saamme vammais- palveluita, jos osaamme vaatia niitä ja olla valveilla. Autamme toisiamme tekemään valituksia ja tuemme vaikeissa tilanteissa. Kuuloliitto yhdistyksineen ja palveluineen on olemassa meitä varten.

Viime viikonloppuna pidetyssä liittokokouksessa Kuuloliitto sai uudet puheenjohtajat ja liittohallituksen jäsenistökin uusiutui. Itse siirryn sivuun puheenjohtajan tehtävistä yhden kauden jälkeen. Haluan tässä vaiheessa kiittää teitä luottamuksesta ja tuesta, jota annoitte minulle luopumisen hankalina hetkinä. Onnittelen lämpimästi vastavalittuja puheenjohtajia ja liittohallitusta – hyvä työ jatkuu!

EIJA ISAKSSON

Terveydeksi-palsta
tarjoaa ajankohtaista
tietoa kuulosta ja terveydestä.
Kokonaisvaltainen hyvinvointi
on monen tekijän summa,
johon vaikuttavat muun
muassa ihmissuhteet, uni,
ravinto ja liikunta.

TYÖ MIELESSÄ

Työ mielessä on vuoden 2017 mielenterveysviikon teema. Viikon aikana puhutaan työelämästä ja mielen hyvinvoinnista. Mielenterveysviikko alkaa sunnuntaina 19.11. kynttilätapahtumilla, joilla kunnioitetaan itsemurhan tehneiden muistoa. Viikko päätapahtuma ovat Helsingissä järjestettävät Mielenterveysmessut.

Mielenterveysviikolla julkaistaan myös mielenterveysbarometri; barometrilla selvitetään mielenterveyskuntoutujien arkeen liittyviä ongelmia sekä suomalaisten käsityksiä mielenterveysongelmista ja -kuntoutujista. Vuodesta 2005 toteutettu barometri on antanut viitteitä esimerkiksi siitä, että yhä useammat uskovat, etteivät mielenterveysongelmat estä täysipainoista elämää. Toisaalta barometreista on käynyt ilmi, että osa asenteista on säilynyt ennallaan. Mielenterveyskuntoutujia ei pidetä yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä, sairauden takia leimautuminen ei tilas-

tollisesti ole vähentynyt ja on olemassa pieni mutta muuttumattoman kokoinen joukko ihmisiä, jotka ovat sitä mieltä, että mielen-terveyden järkkymisestä saa syyttää lähinnä itseään. Lisäksi osa väestöstä on sitä mieltä, että mielenterveysongelmia kokeneiden kohtaaminen olisi epämukavaa tai pelottavaa. Tieto ja yleinen ymmärrys psyykkisistä sairauksista on lisääntynyt, mutta asenteet eivät ole muuttuneet samantahtisesti.

Mielenterveysviikon järjestävät Mielenterveyden keskusliitto ja sen jäsenyhdistykset. Mielenterveyden keskusliitto valvoo ja ajaa mielenterveyspotilaiden ja -kuntoutujien sekä heidän läheistensä etuja yhteiskunnassa, toimii asiantuntijana heitä koskeissa kysymyksissä ja kehittää tarvittavia palveluja.

*Mielenterveysviikkoa vietetään
19.–26.11.2017. Lisätietoa: www.mtkl.fi*

DIABETES NÄKYY KOHONNEENA VEREN SOKERIPITOISUUTENA

Diabetes on nykykäsityksen mukaan joukko erilaisia sairauksia, joita yhdistää energia-aineenvaihdunnan häiriö. Diabeteksessa haima ei joko tuota insuliinia tarpeeksi (tai ollenkaan) tai insuliini vaikuttaa elimistössä puutteellisesti.

Diabetes voi johtua monesta syystä: insuliinia tuottavat solut saattavat tuhoutua autoimmuunitulehduksen seurauksena (tyypin 1 diabetes), insuliinin vaikutus voi heikentyä tai insuliinieritys häiriintyä (tyypin 2 diabetes) tai hormonimuutokset saattavat lisätä insuliinin tarvetta. Diabeteksen taustalla voi olla myös haimatulehdus, hormonitoiminnan häiriö, haiman leikkaus tai raudanvarastoitumistauti, joka on Suomessa harvinainen. Sekä tyypin 1 että tyypin 2 diabetes voi puhjeta iästä riippumatta, joskin tyypin 1 diabetekseen sairastutaan yleensä alle 40- ja tyypin 2 diabetekseen tyypillisesti yli 40-vuotiaana.

Diabeteksen hoito ulottuu ruokavaliosta insuliiniin, joskin tyypin 1 diabeteksen hoito vaatii aina elinikäisen insuliinihoidon harvinaisia poikkeuksia lukuun ottamatta. Insuliinihoidolla korvataan insuliinipuutos, joka syntyy, kun oma haima ei tuota insuliinia. Insuliini varmistaa ravintoaineiden pääsyn verestä elimistön käyttöön tai varastoon. Diabeteksen hoito on omahoitoa: diabetesta sairastava seuraa verensokeriarvojaan ja tarvittaessa muuntelee insuliiniarvojaan niiden perusteella. Hoitosuunnitelma tehdään kuitenkin yhdessä hoitavan tahon kanssa.

Suomessa on noin 50 000 tyypin 1 diabeetikkoa ja tiedettävästi noin 300 000 tyypin 2 diabeetikkoa. Noin 150 000 henkilön arvellaan kuitenkin sairastavan tyypin 2 diabetesta tietämättään – sairaus ei välttämättä aiheuta selkeitä oireita, ja se todetaan usein sattumalta.

YK:n maailman diabetespäivää vietetään 14.11. Lisätietoa Diabetesliitolta: www.diabetes.fi

Diabeteksen omahoitoon kuuluu verensokerin mittaaminen.

HIV – KROONINEN SAIRAUUS SIINÄ MISSÄ MUUTKIN

Hiv eli ihmisen immuunipuutosvirus aiheuttaa pysyvän infektion. Infektion seurauksena puolustusjärjestelmä vaurioituu. Hi-viruksen aiheuttama infektio saattaa edetä, mutta eteneminen riippuu infektion toteamiseen kuluneesta ajasta, lääkityksestä, virustyyppistä, tartuntahetkellä siirtyneestä virusmäärästä, vastustuskyvystä, iästä, muista sairauksista sekä muista tekijöistä. Ilman hoitoa sairauden eteneminen aids-vaiheeseen kestää keskimäärin kymmenen vuotta. Aids-vaiheessa puolustusjärjestelmän vauriot ovat merkittäviä, ja elimistön vastustuskyky tauteja kohtaan on alentunut huomattavasti. Aids-vaiheessa hiv-positiivisella onkin vähintään yksi oheistauti. Hoidettuna hiv on kuitenkin tänä päivänä krooninen tauti muiden joukossa, ja hiv-lääkitys estää myös viruksen tarttumisen.

Tällä hetkellä maailmassa on YK:n arvion mukaan 36,7 miljoonaa hiv-positiivista. Heistä yli puolet eli noin 19,5 miljoonaa ihmistä saa hi-virusten lisääntymisen estolääkitystä, joka pitäisi aloittaa, jos puolustusjärjestelmän tila heikkenee. Lääkehoito vaikuttaa myös oheissairauksien puhkeamiseen. Hiviin ei ole

olemassa parantavaa lääkitystä, mutta uudet hiv-lääkkeet ja aiempaa tehokkaammat lääkeryhdistelmät ovat vähentäneet aids-kuolemia jyrkästi: aids-kuolemat ovat vähentyneet maailmanlaajuisesti 42 prosentilla sitten vuoden 2010. Myös uusien tartuntojen ja, ennen kaikkea, lasten tartuntojen määrä on vähentynyt.

Hi-virus löydettiin vuonna 1983 ja sen todettiin aiheuttavan vuonna 1981 tietoon saatua uutta tautia, aidsia. Sairauteen liittyi valtava stigma siksikin, että se yhdistettiin syrjittyihin vähemmistöihin – erityisesti seksuaalivähemmistöihin. Hi-virukseen ja aidsiin liittyvät ennakkoluulot ja tietämättömyys elävät jossain määrin edelleen, ja hiv-tartunnalle alttiimmat väestöryhmät kärsivät monisyyisestä syrjinnästä. Leimautumisen vastalääkkeenä toimii kuitenkin esimerkiksi tosiasiallisen tiedon leittäminen.

Maailman aids-päivää vietetään 1.12. Lisätietoa: YK-liitto ja Positiiviset ry www.unaids.org (englanniksi), www.positiiviset.fi

Liittokokous valitsi uudet puheenjohtajat – liittohallitus uudistui suurelta osin

Liittokokous valitsi Kuuloliiton uudeksi puheenjohtajaksi Jouni Aallon ja varapuheenjohtajaksi Peeta Piiparisen. Aallon vastaehdokas puheenjohtajaksi oli Antero Penttinen, joka nousi ehdokkaaksi kokouksen aikana liiton puheenjohtaja Eija Isakssonin vetäytyttyä yllättäen ehdokkuudesta.

Liittokokouksen alussa puhunut kansanedustaja **Sari Sarkomaa** kiitti Kuuloliittoa aktiivisesta työstä tulkkauspalvelujen kehittämiseksi. Sarkomaa mukaan tulkkauspalvelut ovat erityisen valvonnan kohteena Kelan valtuustossa.

– Kelan on otettava jatkossa paremmin huomioon käyttäjien näkökulma. Nyt tätä ei ole tapahtunut riittävästi.

Sarkomaa totesi, että lainmuutosta on alettava valmistella, jottei tulkkauspalveluita tarvitsisi enää jatkossa kilpailuttaa julkisen hankintalain mukaan.

Tervehdyksen liittokokoukselle toi myös Kevan toimitusjohtaja **Timo Kietäväinen**, joka korosti vapaaehtoistyön merkitystä kuntatasaolla. Kietäväisen mukaan sote-uudistuksesta huolimatta kuntien tehtävänä on edelleen

huolehtia kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista, ja tätä työtä järjestöt voivat merkittävästi tukea.

Liittokokouksen yhteydessä luovutettiin Herkällä korvalla -palkinto, joka myönnettiin oululaiselle kuuloesteettömyyteen erikostuneelle Qlu Oy:lle. Kuulovammaisalan järjestöt toivat myös tervehdyksensä tilaisuuteen: kaikissa puheenvuoroissa korostettiin järjestöjen välisen yhteistyön tärkeyttä.

LIITTOKOKOUKSEN puheenjohtajiksi valittiin **Ville Myllymäki** ja **Eila Heinonen**. Ehdokkaat liiton puheenjohtajiksi ja liittohallitukseen esiteltiin jo lauantaina, mutta varsinainen äänestys tapahtui sunnuntaina. Ehdokkaina puheenjohtajiksi olivat alun perin **Jouni Aalto** (Espoo) ja **Eija Isaksson** (Turku), mutta Isaksson ilmoitti kokouksessa luopuvansa ehdokkuudestaan. Tämän jälkeen Jyväskylän Kuulo ry esitti liiton puheenjohtajaksi **Antero Penttistä** (Pieksämäki). Kuuloliiton uudeksi puheenjohtajaksi valittiin sunnuntaina **Jouni Aalto** Espoosta.

Uusiksi varapuheenjohtajaehdokkaiksi nousivat kokouksessa tehtyjen ehdotusten perusteella **Elina Rytsölä** (Snappertuna) ja **Peeta Piiparinen** (Joensuu). Lisäksi ehdolle oli etukäteen asettunut **Antero Penttinen**. Varapuheenjohtajaksi valittiin kaksivaiheisen vaalin jälkeen Peeta Piiparinen.

Liiton puheenjohtaja Eija Isaksson ja varapuheenjohtaja Antero Penttinen kukitettiin.

Kuuloliiton uusi puheenjohtaja Jouni Aalto

Kevan toimitusjohtaja Timo Kietäväinen

Äänestys käynnissä.

Uusi liittohallitus vuosille 2018-2020

Liittokokous alkamassa.

Kuuloliiton uusi varapuheenjohtaja Peeta Piiparinen

Liittohallitukseen valittiin puheenjohtajien lisäksi kaikkiaan 9 jäsentä: **Janne Alkki** (Rovaniemi), **Raimo Härkönen** (Turku), **Heimo Haapanen** (Seinäjoki), **Hannele Löytty** (Kouvola), **Antero Penttinen**, **Tapio Rieki** (Kuusamo), **Elina Rytsölä**, **Raimo Saarelainen** (Joensuu) ja **Aulis Veteläinen** (Hämeenlinna). Suuri osa uuden hallituksen jäsenistä on uusia; edellisessä hallituksessa mukana olivat Aalto, Penttinen, Rieki ja Rytsölä.

Liittokokous päätti myös valtuuston kokoonpanosta pääasiassa kuulopiirien etukäteen laatiman listan mukaisesti. Kokoonpanoon tuli pieniä muutoksia lähinnä hallitusvalinnoista johtuen.

LIITTOKOKOUS PÄÄTTI alentaa Kuuloliiton osuutta jäsenmaksusta yhdellä eurolla Keski-Uudenmaan kuuloyhdistyksen aloitteesta. Vuonna 2018 jäsenmaksu on 14 euroa varsinaiselta jäseneltä, nuoris-, perhe-, vapaa-, aian- ja kunniajäseniltä kahdeksan euroa sekä sotaveteraanijäseneltä yksi euro.

Liittokokous hyväksyi toiminta- ja talousraportin kuluneelta liittokokouskaudelta ja seuraavan kauden 2018–2020 toiminnan suuntaviivat eli strategian. Lisäksi hyväksyttiin toimintasuunnitelma vuodelle 2018. Toiminnanjohtaja **Pekka Lapinleimu** kertoi, että

sote-uudistusta tullaan seuraamaan tarkkaan, ja pyrkimyksenä on edelleen säilyttää kuulo-kojeiden maksuttomuus. Lapinleimun mukaan erityisiä haasteita lähivuosien toiminnassa ovat väestön ikääntyminen ja kuunteluympäristöjen toimivuus.

Taluspäällikkö **Ilkka Sivula** kertoi, että vuodelle 2018 budjetti on 33 000 euroa ylijäämäinen. Sivulan mukaan henkilökuluista karsiminen on tasapainottanut Kuuloliiton taloutta viime vuosien aikana. Myös Kopolan kurssikeskuksen talouden tilanne on parantunut merkittävästi tehtyjen toimenpiteiden seurauksena.

Liittokokous hyväksyi hallituksen selonteon Kopolan kurssikeskuksen kehittämisestä ja päätti jatkotoimenpiteistä: Kopolan toimintaa kehitetään edelleen ja kiinteistön kuntoa parannetaan.

Liittokokous hyväksyi myös vastaukset kevätkuulustuksessa annettuihin aloitteisiin ja evästyksiin liittyen vapaaehtoistyön palkitsemiseen, venäjänkieliseen kommunikaatiokorttiin, huulioluvun opetuksen edistämiseen, tekstiviestiasiointiin ja luottamushenkilöiden matkustusohjeeseen.

Tilintarkastuspalvelujen toteuttajaksi liittokokous valitsi Idman Vilen Grant Thornton Oy:n.

Taira Sarantila ja Lea Höök Porvoosta ja Raili Aho Keski-Uudenmaan yhdistyksestä

Hannu Nuuttila ja Kirko Mikkonen tutkivat Kuuloliiton vuosikymmeniä

Herkällä korvalla –palkinto Qlu Oy:lle

Kuuloliiton vuoden 2017 Herkällä korvalla -esteettömyyspalkinto luovutettiin liittokokouksen yhteydessä oululaiselle Qlu Oy:lle. Yritys on edistänyt merkittävästi esteettömyyttä kehittämällä induktiosilmukoiden testausmenetelmän, joka tarjoaa luotettavaa tietoa julkisten tilojen kuunteluolosuhteista. Qlu Oy:n kehittämä kartoitusmenetelmä on patentoitu, eikä vastaavaa yhtä monipuolista menetelmää ole markkinoilla.

Qlu Oy tuntee hyvin kuulovammaisten kohtaamat haasteet ja on kehittänyt tuotettaan mahdollisimman hyvin kuulovammaisia palvelevaksi. Qlu Oy on vastikään saanut myös Yhteiskunnallinen yritys -merkin, joka myönnetään yhteiskunnallista hyvää tuottaville yrityksille.

Kuuloliitto palkitsee joka toinen vuosi toimijoita tai yhteisöjä, jotka ovat esimerkillisellä toiminnallaan edistäneet kuulovammaisten toimimismahdollisuuksia. Palkinnon ovat aiemmin saaneet Hotelli Urku, FinFonic Oy:n toimitusjohtaja **Heikki Hiippala**, Saint-Gobain Rakennustuotteet OY/Ecophon sekä Invaliidiunion arkkitehti **Kirsti Pesola**.

Toimitusjohtaja Juha Nikula vastaanotti palkinnon.

Vakka-Suomen yhdistys porskuttaa

Suomessa on yli 140 000 yhdistystä. Yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys ovat aina olleet voimavara, jolla Suomea on rakennettu. Yhteinen aate koettiin niin merkittäväksi, että vuonna 1981 Vakka-Suomen Kuulo ry näki päivänvalon.

Vuokko Huhtaniemi, Raili Nummenalusta, Mauri Caselius, Mirja ja Antti Haapavuori ovat kuin kotonaan päiväkeskus Sakunkulmassa, joka on uusikaupunkilaisten yhteinen harrastus- ja kokoontumispaikka.

Kuuloyhdistyksen jäsenistö koostuu 95 %:sti uusikaupunkilaisista. Tänä vuonna on saatu uusia jäseniä 30, joille on tulossa loppuvuodesta oma tilaisuus. Puheenjohtaja Haapavuori tarjoaa jäsenyyttä, kun näkee henkilöllä kuulo-kojeen korvassa.

– Marketit ovat hyviä paikkoja. Menen heti juttelemaan. Aloitan varovasti kysymällä miten kuulokoje on toiminut. Harva kieltäytyy.

Toinen otollinen paikka on Sakunkulman päiväkeskus, jossa myydään kuulokojeen paristoja ja jäsenkaavakkeita on tarjolla.

– Sakunkulma on hyvä keskus. Täällä on myös paikalla terveydenhoitaja.

VAKKA-SUOMEN KUULON toiminta oli kuopattuna vuosituhaten vaiheessa. Vuonna 2002 alkoi näkyä elpymisen merkkejä. Lounais-Suomen kuulopiiristä tuli järjestösihteeri **Annina Virta** ja Rauman yhdistyksen puheenjohtaja **Marja Antola** laittamaan toimintaa uudelleen liikkeelle. Mauri Caselius toimi kuusi vuotta puheenjohtajana.

– Luennot ovat suosittuja. Kuuloauto kannattaa kerran vuodessa käyttää täällä. Kuuloseulassa Sakunkulman sisäpihalla kävi nelisenkymmentä, Antti iloitsee.

Uudessakaupungissa on asukkaita 15 500. Kaupunki tunnetaan Valmet Automotive ”Ugin

autotehtaasta”, jossa käy päivittäin neljä tuhatta töissä. Jo vuonna 1616 perustettu Uusikaupunki ei tue yhdistyksiä toiminta-avustuksilla. Yli 64-vuotiaita on 27,2 % kaupungin väestöstä. Yhdistys on koettanut pitää jäsenmaksun huokeana.

– 16 euroa henkilöltä. Täällä toimivista yhdistyksistä meidän jäsenmaksu on yksi halvimmista, Antti sanoo.

– Tarjoamme jäsenille ilmaisen jouluruuan, vaimo Mirja lisää.

– Tuotot koostuvat lähinnä kuulokojeiden paristomyynnistä ja lahjoituksista. Yritykseltä olemme saaneet muutamia rahalahjoituksia, Antti kertoo.

– Yhteyksiä on Laitilan ja Rauman kuuloyhdistyksiin. Yhdistyksen nimi on paikkakunnan ihmisille tuttu, jos vain sanomalehtiä seuraa, Antti sanoo.

YHDISTYKSESSÄ OLLAAN tyytyväisiä TYKS/ Vakka-Suomen sairaalan kuulonhuollon antamiin palveluihin. Yhdistyksessä oltiin aktiivisia, lähetettiin aloitteita ja painostettiin luottamushenkilöitä.

– Kuulontutkijalle on puhelinaika arkisin klo 8 – 9. Korvalääkäri on sairaalassa useampana päivänä. Yksityisellä puolella Vakka-Suomen Lääkärikeskuksessa toimii myös kuulontutkija ja korvalääkäri, yhdistyksestä kerrotaan.

Antti Haapavuori teki telakkatyötä rapiat 30 vuotta. 1970-luvulla alkoi työpaikoille ilmestyä vähitellen kuulonsuojaimia.

– Ihminen suhtautuu niin, etten mä niitä tarvi ja pumpulia laitettiin korviin. Levysepät löivät lekalla. Sieltä se kuulovamma on lähtenyt ja tuli niitä muitakin huonokuuloisia.

– Omasta mielestäni käytin suojaimia aika hyvin. Huono kuuloni voi olla myös osin perinnöllistäkin.

Viisi vuotta yhdistyksen toiminnassa ollut Vuokko teki niin ikään telakkatyötä ja kuulo alkoi mennä.

– Työsuojelu oli sen verran lapsenkengissä telakalla. Suojaimia ei pakotettu käyttämään. Toisessa työpaikassani oli suojaimet pakko laittaa päähän, jos meinasi mennä työpisteseen.

Sakunkulmassa takana vas. Vuokko Huhtaniemi, Raili Nummenalusta ja Mirja Haapavuori, edessä vas. Antti Haapavuori ja Mauri Caselius.

Mirja työskenteli myös kovaaäänisten koneiden äärellä. Siellä jo huomattiin hänen kuulonsa heikentyneen, mutta työelämän jälkeen on kuulo laskenut enemmän.

– Tulin yhdistyksen kokoukseen ja heti valittiin hallitukseen. Olen ollut mukana jo ennen Anttia.

Raililla kuulo heikkeni vähitellen. Hän on tehnyt työuran lasten parissa. Maurilla on ollut kuulon kanssa ongelmia lapsesta saakka.

– Uin ja sukeltelin, sillä halusin hyväksi uimariksi. Sitten alkoivat säännölliset keskikorvan tulehdukset ja kävin hoidoissa. Tärykalvot olivat risoina.

Mauri työskenteli rakennusalan johtotehtävissä ja istui paljon kokouksissa, mutta niissä hän pärjäsi kuulon kanssa hyvin. Raumlaisi runoi lausuva Mauri kävi Rauman yhdistyk-

sessä esiintymässä ja sitä myöten hänet saatiin taivuteltua yhdistystoimintaan.

– Puheenjohtaja Antti on aktiivinen ja kaupungin luottamustoimissa mukana. Meille on selvä etu, että hän on mukana yhdistyksessä, Mauri ynnää lopuksi.

VAKKA-SUOMEN KUULO RY

- Lounais-Suomen kuulopiirin yhdistys
- Perustettu 1981
- Jäseniä 388
- Toimialue Uusikaupunki, Kalanti, Kustavi ja Vehmaa
- Puheenjohtaja Antti Haapavuori
- Kokoukset Sakunkulmassa
os. Zachariassenkatu 1, Uusikaupunki

Sinikan ja Sulon yhteiset askeleet

Kokkolalainen **Sinikka Herlevi** on ollut pian 40-vuotta kuuloyhdistyksen jäsen.

– Menin vuonna 1978 mukaan Kokkolan yhdistykseen, mutten kokenut toimintaa omakseni. Kului lähes kymmenen vuotta. Soitin puheenjohtaja **Katri Viitalalle** onko yhdistyksellä alennuslippuja uimahalliin. Katri vastasi ettei ole, mutta tule silti yhdistykseen. Siitä alkaen olen ollut mukana, yhdistyksen hallituksessakin jo 30 vuotta.

Vuonna 1988 aviomies **Sulo Herlevi** tuli mukaan.

– Toiminta on muuttunut paljon. Jäsenille on monipuolisempaa toimintaa. Kun tulin mukaan politiikka jäi pois, hengellinen toiminta vähentyi eikä laulupainotteista ohjelmaakaan juuri ole. Eri alojen asiantuntijoita vierailee nyt enemmän. Aiemmin kokoonnuimme pari kertaa kuussa, nyt kerran kuussa, Sulo kertoo.

Hän on toiminut myös vuosikymmenten aikana lukuisissa yhdistyksen hallinnollisissa tehtävissä.

Kuulovammaisten asema on parantunut Sinikan mielestä paljon vuosien saatossa.

– Kuulokojeita kehdataan näyttää näkyvämmin. Yhdistyskin tuo asioita enemmän esille.

– Keski-Pohjanmaan Kuulon jäsenmäärä on noussut vuosien aikana. Nyt jäseniä on 218.

Perusasiat ovat yhdistyksessä hyvin, Sinikka summaa.

SULO ON PROFILOITUNUT yhdistyksen vaikuttamistoiminnassa ja hän antaa mielellään palautetta viranomaisille ja päättäjille epäkohdista. Sulon mielestä tapahtumien järjestäjät ovat yhä tietämättömiä kuulovammaisten ongelmista, joten tiedottamista ja valistamista tarvitaan. Melkein aina täytyy mennä huomauttamaan tai kysymään jotain kuunteluloista. Oletetaan, että mikrofoniin puhuminen tuo avun tai induktiosilmukka on laitettu päälle.

Herlevit kummastelevat, että moni teknikan tuntija ”on tietävinään” kuulovammaisten käyttämästä tekniikasta ja lopulta he eivät sitten tiedäkään.

Sinikka Herlevillä on kodin apuvälineet kunnossa. Kumpikin antaa tunnustusta yhdistykselle.

– Jos emme olisi olleet yhdistystoiminnassa, tuskin olisimme osanneet vaatiakaan.

Sinikka oli 25 vuotta töissä sairaalan pesulassa ja saman katon alla toimineet Keski-Pohjanmaan keskussairaalan kuulontutkijat tulivat tutuksi.

– Sain heiltä tietoa eri laitteista, hän kiittää.

SINIKKA POTI usein korvatulehduksia nuoruudessaan ja sen seurauksena jäi kuulovamma kumpaankin korvaan.

– Sen aikaiset korvakivut ja säryt olen sulkenut pois mielestäni. Kuulokojeet ovat olleet 45 vuotta, hän sanoo.

– Olen melko tyytyväinen maamme kuulonhuoltoon, etenkin kun saamme maksuttoman kojeen yhteiskunnalta. Laitekehitys on hui-maa. Sorminäppäryyteni ei vain tahdo riittää. Kuunteluolosuhteiden osalta on paljon korjattavaa. Lakia ei noudateta, hän suree.

– Suomi on hyvä maa edelleen. Sosiaaliturva on kunnossa. Kodin merkitys lapsen kasvu-alustana on erittäin suurta. Jos kotona ei ole kannustettu eteenpäin, voi ilmetä myöhemmin ongelmia, Sulo pohtii.

– Suomi on ihana maa asua. Sulo sanoi nuorena seurustelumme alkuaikoina, että muutetaan Ruotsiin. Sanoin hänelle, että minä en lähte, mene, jos haluat! Vieras kieli ja maa ei minua houkutellut. Minulla ei ollut vielä silloin kuulokojetta, ja kuuleminen oli hankalaa, alkuaan Kaustisilta lähtenyt Sinikka kertoo.

HERLEVIT ASUVAT kodikkaassa vuonna 1974 valmistuneessa omakotitalossa Kokkolan Hal-kokarissa.

Heillä on kaksi lasta. Tytär Sari asuu Alavetelissä ja poika Petri Kokkolassa. Lapsenlapsia on kaksi.

Kokkolassa on lukuisia Suomi 100 juhlallisuuksia, joihin he osallistuvat yhdessä. Sulo menee itsenäisyyspäivänä sankarihaudalle seppeleenlaskuun. Reservin sotilaat kantavat Keski-Pohjanmaan sotainvalidien lippua.

– Sulo laulaa Ykspihlajan kirkkokuorossa ja he esiintyvät Suomi 100 -juhlassa, Sinikka lisää.

HERLEVIT RAKASTAVAT ulkoilua ja liikuntaa. He ovat käyneet usein Lapissa hiihtelemässä ja vaeltamassa. Sinikka käy uimassa. Viime vuosina Sinikka on löytänyt itsensä taidemaa-larina. Vauhtia öljyvärimaalaukseen hän sai vuonna 2006. Kodin seinät ovat täyttyneet hänen tekemistään töistä, etupäässä maisema-maalauksista.

– Yhdistyksessä toimiminen on meille tosi iso harrastus. Paikallistoiminta on lähellä sydäntä, jolloin voimme vaikuttaa lähialueille. Vertaistukea olemme antaneet paljon vapaa-ajalla, Sinikka sanoo.

Herlevit puhaltavat yhteen hiileen. Kun toinen aloittaa, toinen jatkaa jutustelua.

– Yhdessä menemme ja tulemme, puhelias aviopari tuumaa.

Kuuloviestiä vuodesta 1934

Kuulovikainen 80 vuotta sitten

(syksy 1937, 3. vuosikerta, nro 3)

”Vaikeaa vaan on vanhasta tehdä ”konkaria.”

Nuoret näkyvät sen silminkuulonkin parhaiten oppivan. Naapuri, nuorempi ja vilkkaampi, älysi aina asian nopeasti. Mutta minä vanha ja hidas jäin usein miettimään ja muistelemaa ja vasta vaivalla sain selville, mistä oli kysymys. [...] Viimeisenä kurssipäivänä työn lopussa lausuttiin kurssilaisten puolesta muutamia vaatimattomia kiitoksen sanoja kurssien opettajalle rouva Naimi Päiviölle ja ojennettiin hänelle ajankohtainen teos: J. O. Hannulan *Mannerheim* kukkakimpun keralla. Seuraavana päivänä, sunnuntaina tehtiin retki Herttuaniemeen Topeliusmuseoon ja juotiin perillä kahvia kukkivan omenapuun alla, mikä kuului olleen erään mukana olleen vuosien unelman täyttymys.”

Kuuloviesti 70 vuotta sitten

(syys–lokakuu 1947)

”Kohtalotoverit! Emmeköhän viimeinkin näytä, että yhteenliittymisessä on meilläkin voima, jota ei suinkaan sovi halveksia. LIITTYKÄÄME KAIKIN JÄSENEKSI SUOMEN HUONOKUULOISTEN HUOLTOLIITTOON. [...] Voimakas järjestö, jonka jäseniä elähdyttää velvollisuudentunto ja keskinäinen luottamus, voi menestyksellisesti taistella jäsenistönsä etujen puolesta ja vaatia, että sen ääntä kuullaan yhteiskunnan määräävilläkin tahoilla.”

Kuuloviesti 60 vuotta sitten

(marraskuu 1957)

”Rouva Harve olisi mielellään tutustunut Oslon kansakoulujen huonokuuloisten luokkiin, jotka minäkin olisin halunnut nähdä. Tässä tarkoituksessa rouva Harve tarmokkaasti ahdisteli tapaamaansa mainitun luokan opettajaa, mutta kaikki ponnistelut menivät hukkaan. Kesäloman johdosta luokat oli suljettu, ja tutustumiskäyntiä ei voitu järjestää. Näinollen [...] käytimme aikaamme Oslon näköalojen tarkkailuun. [...] Minulla oli mukana filmikamera, jolla koetin ahkerasti vangita kaikkea näkemääni. Mainitun kameran ansiosta minusta tuli myöhemmin kainosti kartettu persoona, koska kokouksen päästessä aikanaan alkuun tähtäilin sillä vuoronperään kaikkia osanottajia kaikissa mahdollisissa tilanteissa voidakseni myöhemmin esittää Turun paikall-

lisyhdistyksen jäsenille paitsi korvin kuultavaa, myöskin jotain silmin nähtävää matkaltaani.”

Kuuloviesti 50 vuotta sitten

(marraskuu 1967)

”Tukholmassa apuvälineet olivat paljon edellä siitä mitä meillä Suomessa on. Variaatiota oli paljon enemmän, valomerkkilaitteet olivat sellaisia, että ne taatusti huomaa myös ollessaan selin, (pois johtajien huoneitten ”kissansilmät” Suomen kuulokojeliikkeistä”! Ei niitä kukaan huomaa jos tekee työtä selin tms.), erilaisia tärinään perustuvia (voimakasta tärinää) apuvälineitä lähinnä kuurosokeille oli myös olemassa. Erikoisin ja sanottakoon mullistava oli myös *Transett 800* -apuväline. Oikeammin apuvälinesarja. Siihen voi liittää silmukka-antennin avulla tavanomaisten radio- ja tv-kuuntelumahdollisuuksien lisäksi erikoisen puhelinkuuntelulaatan (n. 20 x 20 x 0,4 cm kokoinen laatta, joka kiinnitetään esim. kirjoituspöydän alapinnalle), jonka avulla voi tehokkaasti kuunnella puhelinta puhelinkelalla viemättä kuulokojetta puhelinkuulokkeen yhteyteen. Tämähän on tavattoman käytännöllinen esim. toimistossa! Lisäksi sarjaan kuuluu herätys- ja ovikellolaitteet (eri mahdollisuuksia), jotka kaikki voidaan yhdistää yhdeksi systeemiksi huonokuuloisen elämän eri tilanteita varten.”

Kuuloviesti 40 vuotta sitten

(marraskuu 1977)

”Korvan sisään sijoitettavaa ja elektrodein suoraan kuulohermoon yhdistettävää taajuusanalysointia kokeillaan nykyään monessakin tutkimuskeskuksessa. [...] Laitteistoista on jo olemassa toimivia teknisiä toteutuksia, ja näiden avulla ovat useatkin tutkijaryhmät raportoineet saaneensa kuuluelämyksiä aikaan tapauksissa, joissa korva on sisäkorvan täydellisesti tuhouduttua ollut täysin kuuro. Toistaiseksi ei ole esitetty kuitenkaan raportteja, joissa järjestelmällä saadun kuulon informaatiokapasiteetti olisi ollut riittävä puheen erottamiselle. On liian aikaista arvioida, missä määrin tämä johtuu käytettyjen laitteistojen alkeellisuudesta (mikä tietenkin olisi laitteita kehittämällä autettavissa), ja missä määrin itse kuulemisen fysiologiaan liittyvistä ongelmista, joihin teknisillä ratkaisuilla ei pysty vaikuttamaan.”

Kuuloviesti 30 vuotta sitten

(marraskuu 1987)

”Kuulovamma on aina vähintään kahden ihmisen ongelma, sen joka ei kuule tai kuulee huonosti ja sen, jonka puhe ei tule kuulluksi tai väärin kuulemisen takia tulee väärinymmärretyksi. Tästä syystä myös viittomakielen oppimisen yhteiskunnassa yleensä tulisi lisääntyä. Toisaalta kuntoutukseen hakeutumisessa ei pidä viivyttellä ja ajatella, että yrittää ponnistella vielä vähän aikaa. [...] Sosiaali- ja terveydenhuolto alkavat perusrakenteeltaan olla kunnossa. Nyt on tartuttava rohkeasti laadulliseen, sisällölliseen puoleen. Aineellisten elinolojen turvaamisesta tulisi yhä enemmän siirtää huomio elämänlaatuun ja elämänsäältöön. [...] Tämän päivän sosiaalipalvelujen käyttäjät eivät saa olla enää suunnittelun ja kehittämisen kohteena, vaan tasaveroisena, toimivana osapuolena.” *Sosiaaliministeri Tarja Halonen*

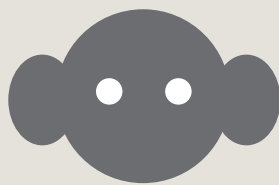
Kuuloviesti 20 vuotta sitten (7/ 1997)

”Kuulonhuoltoliitto toivoo, että uusissa matkailuesitteissä ja -oppaissa kerrottaisiin niistä erityispalveluista, joita tämä ryhmä [so. henkilöt, joilla on kuulovamma] tarvitsee. Hotellihuoneitten pitäisi olla hiljaisia, samoin kuin kokous- ja ruokailutilojen mahdollisimman kaiuttomia. Vastaanottotiskillä ja muissa palvelupisteissä asioimista helpottaisi palveluvahvistin ja kokoustiloissa induktiosilmukka. Yleisöpuhelinten olisi oltava vahvistinpuhelimia, jolloin puhelimeen tulevaa ääntä voidaan tarvittaessa säätää.”

Kuuloviesti 10 vuotta sitten (6/2007)

”YK:n yleissopimus lopultakin vahvistaa ajattelutavan muutoksen: pelkästä lääketieteellisestä lähestymistavasta siirrytään vammaisten ihmisten ihmisoikeuksien tunnustamiseen.”

Korvantauksia

*37-vuotiaan keskivaikeasti
kuulovammaisen naisen
merkintöjä.
korvantauksia@suomi24.fi*

PITKÄÄ IKÄÄ!

Satavuotiaan juhliin saavutaan parhaimpiin pukeutuneena, sillä näin isoja juhlia on harvakseltaan. Mitä satavuotiaalle voi antaa lahjaksi? Kukat ovat tietysti aina varma valinta, mutta pitäisi olla jotain muutakin, hänelle jolla on jo kaikkea. Tavaraa ei kannata antaa, nurkat pursuvat muutenkin vuosien saatossa kertynyttä kamaa. Ehkä paras lahja olisi antaa aikaa ja istua hetkeksi kuuntelemaan vanhuksen juttuja, hän haluaisi varmasti kertoa pitkästä elämästään ja juttukumppaneita ei nykyään ole liiaksi.

Lapsena satavuotias ei ollut vielä vanha, vaikka nyt sitä voi olla vaikea uskoa. Hän oli yksi, kaksi ja kolme, kuten muutkin elämänsä alussa olevat. Alku ei ollut helppo, olosuhteet olivat niukat, välillä nähtiin nälkää ja kasvu teki kipeää. Vaikeat olosuhteet aiheuttivat ristiriitoja, ne pakottivat itsenäistymään ja toisaalta mukautumaan. Välillä oli helpompaa ja sitten oli taas isompia yhteenottoja, sisäisiä ja ulkoisia kamppailuja ja uhrauksia. Henkikulta oli välillä täpärällä mennä nuoruuden melskeissä. Pula-aika otti koville ja usko meinas monta kertaa loppua. Onneksi jostain aina löytyi leipäpala hengen pitimiksi, paperikengät ja metsistä polttopuuta ja puolukoita. Yhdessä ja toinen toista tukien vaikeuksista selvitettiin. Vauhdikas ja vaarallinen nuoruus on jäänyt mieleen, kuten nuoruus aina jää.

Keski-iässä tilanne rauhoittui, kuten se yleensä rauhoittuu. Itseymmärrys kasvoi ja vaikiintuminen helpotti elämää. Oli aika maksaa velat pois ja aloittaa elämän rakentaminen ja vaurastuminen. Työ teki onnelliseksi ja se että työtä riitti. Oli hienoa huomata miten tehty työ hyödynsi kaikkia, lapset saivat käydä koulua ja ruokaa riitti. Elettiin varsin onnellista aikaa, muutos parempaan oli niin huomattava ja tapahtui lyhyessä ajassa. Naapureiden kanssa elettiin sovussa ja toisinaan, jos omilta hommilta ehdittiin, autettiin puolin ja toisin.

Vapaa-aikaa alkoi olla enemmän ja maailma tuli lähemmäksi kun ulkomaiset elokuvat,

musiikki, tavarat ja vaatteet alkoivat olla helpommin saatavilla. Kaikenlaiset tekniset vempaimet helpottivat töissä ja keittiössä, naisetkin pääsivät harrastuksiin ja opiskelemaan kun koneet pesivät tiskit ja pyykkit. Opiskelu oli arvostettua ja sen avulla pääsikin käsiksi kaikenlaiseen elämän mukavuuteen. Toki aina välillä oli kuprujakin, milloin öljy uhkasi loppua kokonaan ja milloin tuli sanomista naapurin kanssa. Joskus kannatti vain olla hyvää pataa siihen suuntaan, toiset ihastuivat naapuriin vähän liikaakin.

Ajoittainen pullon kallistelu ja herkullinen ruoka saivat myöhäisessä keski-iässä tukevoitumaan. Tupakkaakin kului, mutta olihan sitä mukavaa porukalla poltella ja tuntea että kuitenkin kulki omia polkujaan. Jossain vaiheessa verenpaine oli koholla ja oli pakko tehdä ryhtiliike. Hikinauha piti laittaa päähän ja lähteä liikkumaan, töissä ei liikuntaa enää juuri saanut. Kun isompi lama iski, alkoi todella ahdistaa. Työnteko loppui monilta ja se oli harmaata aikaa. Kyllä siitäkin taantumasta noustiin, vaikka hitaasti. Kännykällä saattoi olla jotain tekemistä asian kanssa.

Sittemmin on tuntunut että kaikille on tullut kiire, harvemmin kukaan ehtii kunnolla juttelemaan. Vanhan ja kokeneen arvo tuntuu välillä unohtuvan. Naapureita on enemmän kuin ikinä ja niille annetaan surutta sitä ja tätä. Toisaalta sieltä saadaan vastalahjaksi kaikenlaista, hyvää ja huonompaa. Välillä tuntuu että päätökset tehdään jossain ihan muualla, omaa itsenäisyyttään epäilee. Onneksi nuorilla tuntuu olevan järkeä ja sydäntä. Ja niinhän se on, että vanhankin sisällä on edelleen se sama nuori, kun vain oikein osaa katsoa.

Mukavimmatkin juhlat loppuvat aikanaan ja on aika siirtyä takaisin arkeen. Sitä ennen toivotetaan vielä syntymäpäivän sankarille kaikkea hyvää ja pitkää ikää. Onnea Suomi!

Sodassa särkynyt mieli

VELJEKSET KALEVI JA OLAVI palaavat jatko-sodasta kotiin Malmille. Sukutalossa asuvat poikien äiti Ingeborg ja tämän sisar Elisabeth, kutsumanimeltään Lettu. Poikien saapumista ei juhlita. Onko ilo kiellettyä, kun niin monet eivät ole palanneet?

Olavi omaksuu vahvan jätkän roolin ja selviytyy ainakin ulkonaisesti. Kuvataiteilijan ammatista haaveillut Kalevi on särkynyt, hänet passitetaan Lapinlahden mielisairaalaan. Ingeborg kantaa huolta pojastaan ja käy vierailuajoina sairaalassa. Lettu häpeää Kalevin heikkoutta ja pelkää suvun maineen puolesta.

Jenni Linturin *Jälleenrakennus*-romaanin voi lukea historian tutkija **Ville Kivimäen** *Murtuneet mielet* -tietoteoksen rinnalla. Kivimäki on kartoittanut rintamamiesten psykistä murtumista. Linturi luo mielen järkkymisestä kuvaa yhden henkilön ja perheen kokemana. Ajan hoitomenetelmät ovat karuja: insuliini, sähköshokki ja lobotomia. Hoitajat suhtautuvat kielteisesti Kalevin piirtämiseen, siihen itseilmaisuuksiin, jolla hän ehkä voisi käsitellä kokemuksiaan. Potilaat määrätään fyysisen työhön.

ROMAANI ON JATKOA Linturin edelliselle teokselle *Malmi, 1917* (2013). Sen voi kuitenkin lukea itsenäisenä teoksena. Niukka kerronta ja lakoninen tyyli edellyttävät lukijalta tarkkuutta. Tarinassa on avoimia kohtia ja dialogin rivien välissä jännitteitä ja ristiriitoja. Apaattisen Kalevin mielessä häivähtävät muistot lapsuu-

desta ja ylioppilasjuhlista; ympäröivä todellisuus tarjoaa lohdutukseksi vain tupakkaa.

”Neiti Varpunen rytisti luonnoksen käteensä, tiputti sen roskakoriin langanpätkien ja muun rojun keskelle. Kaikista maailman asioista vain totuus oli tuhoamisen arvoista. Ja luomisen. Kalevin olisi pitänyt tuntea iloa, mutta hän ei tuntenut mitään, ei mitään muuta kuin sen, ettei tuntenut mitään, ja se oli tunteista kamalin.”

Malmin sukutalon ilmapiiriä hallitsevat Ingeborgin ja Letun keskinäinen kateus ja kauna. Opettaja, voimakastahtoinen Lettu korostaa isänmaata ja kunniaa, näyttelijä-viihdyttäjä Ingeborg horjuu haaveidensa ja äidinvälikauden välillä. Poikien isä Oiva on ollut sisarien yhteinen ihastus; hän on kuollut ennen sotia oman käden kautta. Sukutalon ristiriidat periytyvät siis jo varhaisemmalta ajalta.

Perheen vaiheet ovat osa Suomen historiaa. Ympärillä elävät Malmin kylä ja Helsinki. Elintarvikkeita säännöstellään ja ylimääräisiin huoneisiin asutetaan evakkoja. Tapahtumat sijoittuvat vuosiin 1944-46, mutta kerronnassa on takaumia muun muassa rintamakokemuksiin. Tarina Kalevin taantumisesta tahdottomaksi ja apaattiseksi on koskettava. Ingeborgin ja poikien välillä on rakkautta, mutta se jää hauraaksi ja voimattomaksi.

Yhteiskuntatieteiden maisteri Jenni Linturi (s. 1979) on opiskellut luovaa kirjoittamista muun muassa Turun yliopistossa. Hänen esikoisteoksensa *Isänmaan tähden* (2011) oli ehdokkaana sekä Finlandia-palkinnon että Helsingin Sanomien kirjallisuuspalkinnon saajaksi.

Jenni Linturi: Jälleenrakennus. Teos 2017

TEOS/ STEFAN BREMER

Reportteri

TEKSTI: ERKKI AHONEN
KUVAT: BO STRANDEN

Kiertävä reportteri kohtaa matkatessaan monia tuttuja kasvoja julkisuudesta ja kyselee mitä heille kuuluu ja kuinka he huoltavat kuuloaan.

Hyväkuuloiset Matti & Teppo

Suomen tunnetuin laulava veljespari, **Matti** ja **Teppo Ruuhonen**, on kiertänyt maatamme jo 48 vuotta. Moni suomalainen osaa laulaa sävelmiä *Kaiken takana on nainen* tai *Mä joka päivä töitä teen*

– Säveltämiseen tarvitsen tietenkin omaa rauhaa ja etelän lämpö inspiroi parhaiten laulujen tekemiseen. Keikkataukoa olemme aina pitäneet tammi/helmikuun, aloittaa Matti.

TURKULAISELJESTEN levyjä on myyty puoli-toista miljoonaa. Suosiosta kertoo seinällä olevat 31 kultalevyä, 8 platinal levyä ja 3 tuplaplatinaa. Parivaljakko tuottaa koko ajan uutta musiikkia, joka pitää fanit aktiivisena.

– Kun teimme uutta levyä studiossa niin pamin merkeille miten hyvin kuulen pienimmätkin äänet ja poistettavat rapsut, joita muut studiossa ei kuule, Matti sanoo.

– Minullakin kuulo on pysynyt verrattain hyvänä kaikki nämä keikkavuodet. Ainoana ongelmana olen kokenut sen, että korvakäytävät ovat sen verran ahtaat, että korvat on putsattava vahasta aika ajoin ennen kuin ne pääsevät lukkiutumaan, Teppo kertoo.

Matilla & Tepolla on oma MTR-Music levy-yhtiö Turussa. Matti säveltää lähes kaikki duon kappaleet. Teppo on tehnyt sanoituksia.

– Tällä hetkellä talossa, jossa on toimitomme, tehdään julkisivuremonttia. Siellä työskentely on äärimmäisen hankalaa seiniä porattaessa. Vihlovat korkeat äänet ärsyttävät, kaksikko selittää.

VELJEKSET ILOITSEVAT hyvästä kuulosta.

– Vaimollani on jo vuosikausia ollut tinnitus, Teppo kommentoi.

– Muutaman kerran olemme käyneet omien poikiemme kanssa yhdessä joissain rock-kon-

serteissa Lontoossa ja sen jälkeen huomaa miten massiivinen äänivyöry vaikuttaa kuuloon tilapäisesti. Kyllä siinä muutama tunti menee ennen kuin kuulo tasaantuu, Matti kertoo.

– Emme ole koskaan Matin kanssa käyttäneet minkäänlaista kuulonsuojausta vaikka nykyään on monenlaisia välineitä kyseiseen ongelmaan.

Kumpikin nauttii myös hiljaisuudesta. Varsinkin keikan jälkeen, kun ovat kotimatalla, he kuuntelevat rauhoittavaa klassista musiikkia ja vapaalla koettavat välttää turhia ääniä vaikka eivät niitä pakoon pääsekään.

– Kestän meluisan maailman. Se on osa tätä kaikkea eikä se minua stressaa, Matti toteaa.

– Yritän kaikin tavoin välttää meluisia paikkoja. Ollaan sitten kaupungissa tai kaupungin ulkopuolella aina löytyy paikkoja hiljentymiseen. Minulla on Taivassalossa rauhallinen merenrantamökki. Siellä minulle riittävät luonnon äänet, Teppo jatkaa.

Kevyen musiikin kestopuosikit kiertävät maata täydellä teholla. Isoveli on myös kuuluisa, oopperalaulaja, tenori **Seppo Ruuhonen**.

Oletteko levyttäneet sävelmiä, joiden sanoituksissa on mukana kuuloaisti tai ympäristön melu?

– Kyllä. Olemme tehneet kolme cd-äänitettä nimeltään *Toivon ja hiljaisuuden lauluja*.

Hiljaisuutta koskevan laulun teimme vuonna 2010. Sävelmän nimi on *Hiljainen hetki*, sanotus Pia Perkiö.

Kulunut vuosi on ollut veljeksille työntäyteinen. Keikkojen ohessa he pyöryttivät uuden levyn valmiiksi.

– Meidän juuri ilmestyneellä levyllämme on mukana hieno laulu satavuotiaalle Suomelle. Sen nimi on *Synnyinmaa*, he ylistävät.

Tulkkauspalveluiden hankintapäätös sai osakseen arvostelua

Kela julkaisi tulkkauspalvelujen hankintaa koskevan päätöksen 19.9. Tarjoajiksi sopimuskaudelle 2018–2019 hyväksyttiin kaikkiaan 120 tulkkauspalveluyritystä. Uudella sopimuskaudella tulkkeja tulee olemaan kaikkiaan 650, joista päätoimisia kirjoitustulkkeja on 40. Kelan mukaan tulkkauspalveluja hankitaan entistä suuremmalla summalla: vuosittaisen hankinnan arvo kasvaa 49 miljoonaan euroon 42 miljoonasta (2016).

Kuuloliitto julkaisi 22.9. kannanoton, jossa se ilmaisi tyrmistyksensä päätöksestä ja kritisoi erityisesti kirjoitustulkkien määrän huomattavaa vähenemistä. Liiton mukaan Kelan kilpailutuksessa ei ole otettu huomioon lainkaan englannin kielellä tai muilla vierailla kielillä tapahtuvaa kirjoitustulkkausta, minkä takia monet pitkään alalla toimineet kielitaitoiset kirjoitustulkit eivät tulleet hyväksytyiksi hankinnassa. Lisäksi liitto toi esiin, että asiakasryhmien kuuleminen on ollut puutteellista.

Liiton mielestä vammaispalveluiden hankintaa ei tulisi tehdä julkisen hankintalain perusteella.

Saman päivänä julkaistiin myös Liiton puheenjohtaja **Eija Isakssonin** mielipidekirjoitus ”40 kirjoitustulkkia ei riitä huonokuuloisten ja kuuroutuneiden tarpeisiin” Turun Sanomissa. Kelan etuuspäällikkö **Niina Järviö** vastasi Isakssonin mielipidekirjoitukseen muutamaa päivää myöhemmin. Järviön mukaan kirjoitustulkkien tarve on pienempi kuin uskotaan. Kelan mukaan vuoden 2016 aikana yksittäiselle kirjoitustulkille kertyi keskimäärin vajaa 150 tuntia tulkkaustryötä

Runsaasti kannanottoja

Kelan päätös sai osakseen runsaasti kiritiikkiä eri järjestöiltä. Kuurojen Liitto jätti Kelalle hankintaoikaisuvaateen vammaisten tulkkauspalvelun kilpailutuksesta. Liitto pyysi vaa-

teessaan virheellisen hankintapäätöksen poistamista ja uuden hankinnan käynnistämistä. Vammaisfoorumi nosti kannanotossaan esiin erityisesti hankintapäätöksen haitallisen vaikutuksen työssä pysymiseen ja työllistymiseen, kun tulkkeja ei ole saatavissa riittävästi. Myös Vammaisfoorumi kritisoi tulkkauspalvelujen hankintaa julkisen hankintalain mukaisesti.

Joukko vihreiden kansanedustajia jätti heti syyskuun lopulla hallitukselle kirjallisen kysymyksen Kelan järjestämästä tulkkauspalvelusta ja lokakuussa myös kaksi SDP:n kansanedustajaa jätti kysymyksen.

Kelan hankintapäätös toi uutta nostetta myös Kehitysvammaliiton käynnistämälle Ei myytävänä! -kansalaisaloitteelle, jonka tavoitteena on vammaisten henkilöiden välttämättömän avun ja tuen kilpailuttamisen lopettaminen. Aloite saavutti lokakuussa 50 000 nimeä ja etenee näin eduskunnan käsittelyyn.

Asiakastilaisuudesta lisätietoa

Kela järjesti tilaisuuden 4.10. tulkkauspalveluiden asiakkaille. Kela ottaa jatkossa käyttöön tulkkilistat, joihin asiakkaat voivat valita sopivat tulkit. Tulkkilistan käyttöönotto on kutienkin vapaaehtoista. Kela toi esiin, että se haluaa hankinnan yhteydessä yksinkertaistaa tulkkien välitystä. VATU-keskukset tekevät jatkossa välitystyötä aluekohtaisesti, sillä Kelan mukaan jopa 60 prosenttia asiakkaista käyttävää tulkkausta kotikunnissaan.

Kelan lakimies **Merja Rautio-Rajala** kertoi, että nyt tehtävä hankinta perustuu vuoden 2016 tilastoihin. Kirjoitustulkkausta oli tehnyt vuonna 2016 noin 50 tulkkiä päätoimisesti. Noin 130 tulkkiä raportoi tehneensä ainakin jonkin verran kirjoitustulkkausta, mutta näistä tulkeista kuitenkin noin puolella tulkkauksen määrä oli 50 tuntia tai vähemmän vuodessa. Rautio-Rajala korosti, että valitun 40 päätoimisen kirjoitustulkin lisäksi myös osa viittomakielen tulkeista tulee toimimaan kirjoitustulkkeina. Rautio-Rajalan mukaan tulkkien määrään saattaa vielä tulla muutoksia tehtävien lisähankintojen johdosta.

Kelan tilaisuudessa annetut vastaukset eivät kaikilta osin tyydyttäneet asiakasjärjestöjä. Useat järjestöt toivat esiin, että asiakkaita olisi pitänyt kuunnella enemmän hankintaa tehtäessä. Kehitysvammaliiton **Eija Roisko** kertoi esimerkiksi, että puhevammaisilla henkilöillä on ollut vaikeuksia yleensä saada tietoa hankintapäätöksestä. Kuuloliiton puheenjohtaja

Kelan tulkkauspalveluissa tapahtuvat muutokset vuoden 2018 alusta

- Tulkkauspalvelun asiakkaille lähtee 16.11. kirje muutoksista
- Vuoden vaihteessa VATU-keskuksen yhteystiedot muuttuvat
- Asiakkaat voivat halutessaan ottaa käyttöön tulkkilistan, jolle voi valita haluamansa tulkit
- Asiakkaille lähetetään päivitettäväksi asiakastietolomake, jolla asiakas ilmoittaa mm. käyttämänsä kommunikaatiokeinot ja haluaako hän ottaa käyttöön tulkkilistan
- Vuodelle 2018 tehtyihin tilauksiin etsitään tulkkeja vasta joulukuussa 2017

taja Isaksson toi tilaisuudessa esiin erityisesti huolen kirjoitustulkkauksen osaamisen häviämisestä, kun työt loppuvat osalta tulkeista kokonaan. Suomen Viittomakielen Tulkit ry:n mukaan tulkkien työnkuva yksipuolistuu huomattavasti kilpailutuksen seurauksena.

Ei kilpailutusta 2019?

Kela on ilmoittanut kilpailuttavansa hankinnan, sillä sen kustannukset ylittävät hankintalaissa määritellyn kynnysarvon sosiaali- ja terveystaloukselle. Eduskunnan viittomakielen verkoston tavatessa Kelan pääjohtaja Elli Aaltosen lokakuun puolessa välissä kävi ilmi, että Kela tulee viemään ehdotuksen tulkkauspalveluiden irrottamisesta hankintalain piiristä Kelan valtuuston käsiteltäväksi. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että nykyinen hankinta keskeytettäisiin, vaan uutta hankintalain mukaista kilpailutusta ei tällöin enää tulisi vuonna 2019.

Sopeutumisvalmennus auttaa eteenpäin

Alueellinen sopeutumisvalmennuskurssi järjestettiin Turun kristillisellä opistolla syyskuussa. Paikalle oli saapunut 22 kurssilaista, etupäässä Lounais-Suomen alueelta. Aluksi kurssin johtajana toiminut **Maria Timonen** ja suunnittelija **Anna-Maija Tolonen** tarkistavat, että jokainen kurssilainen kuulee. Kurssi on kirjoitustulkattu.

Kuulokoje korvaan!

– Oletteko itse harjoitelleet laittaa, Maria kysyy.

- Poika on laittanut, rouva vastaa.
- Onko kotona ketään joka auttaa?
- Ei ole, yksin olen, vastaa toinen rouva.
- Ensin napakka ote ja toista kättä voitte pitää apuna. Nyt koje on korvassa! Hienosti menee, Maria opastaa rouvaa.

”Kyllä mä ääntä kuulen, mutten saa sanoista selvää”

Anna-Maija kertoo ikäkuulosta ja yleisimmistä kuulovioista. Monet kädet nousevat ylös, kun hän kertoo kurssilaisille:

– Huonokuuloisuuteen saattaa liittyä suunta-kuulon puute. Sienimetsässä on turha huutaa ”mä oon täällä!”.

– Aika yleistä on ääniyliherkkyys tai kovat äänet tekevät pahaa. Epämiellyttävyyskynnys nousee ja äänet aistitaan inhottavina. Moni sanoo, ettei kestä astianpesukoneen tyhjennyksen kolinaa, Anna-Maija selostaa.

– Lapsenlapseni sanoivat minulle: ”Ukki, sä et kuule!”. Siitä alkoi minun tieni hakeutua tutkimuksiin. Minulla oli onnea. Menin kuulautoon ja siellä sattui olemaan korvalääkäri **Rytsölä** paikalla. Pääsin eteenpäin tutkimuksiin ja nyt minulla on kuulokoje.

Tällä kurssilla oli sattumoisin monia, jotka ovat käyttäneet kuulokojetta alle puoli vuotta.

”Anna kuulokojeiden näkyä”

Vertaisryhmässä keskustellaan vertaisohjaaja **Kaisa Saaren** tuella.

– Millaisia nimittäjiä meillä on? kysyy Kaisa

Termien huonokuuloisen ja kuulovammaisen rinnalle raumalaisherra ehdottaa aivan uutta sanaa: krämp kuulone!

Anna-Maija Tolonen opastamassa kuulokojeita

– Tämä on ominaisuus, ei vamma, sanoo kurssilainen Lasse.

– Minulla on luokkatovereiden tapaaminen. Olen miettinyt laitanko nämä kojeet korviin?

– Kuulokojeet pitävät nuorekkaana, kun sä kuulet. Heillä itselläänkin saattaa olla kuulokojeet,

Kaisa koettaa motivoida.

Ryhmäläiset kannustavat rouvaa yhdessä, että pidä vain kojeet korvissa!

– Tunnetko olevasi hyväksytty sellaisena kuin olet? Kaisa kysyy.

– Kaikki eivät hyväksy, osa huudahtaa.

– Mutta et ole ihmisenä muuttunut, ole vain oma itsesi, Kaisa rohkaisee.

Annali saapui kurssille kävelymatkan päästä

Kerro hieman itsestäsi

– Olen 74-vuotias turkulainen **Annali Raulisto**. Minulla on poika, miniä, kaksi lastenlasta sekä neljättä polvea Heidi-tyttö. Olemme sen verran tekemisissä toistemme kanssa mitä heidän tekemisiltään ja kiireiltään ehdimme.

– Olen ollut työssäni 20 vuotta teollisuudessa ja 15 vuotta kuntasektorilla. Kuuloni huononeminen on peräisin 1970 – 90-lukujen teollisuusmelusta ja varmasti se on myös osittain perinnöllistä, sillä isäni oli vanhemmiten huonokuuloinen.

– Teollisuudessa työni oli valvonta, joten olin vain ajoittain melualueella. Työntekijöiltä kylä vaadittiin kuulosuojaimia, mutta minähän vain ”käväisin” melussa...

Mistä sait tiedon kurssista?

– Puolitoista vuotta sitten selvisi, että taloyhtiössämme alkaa pian julkisivu- ja parvekeremontti. Kotona tulisi pitkään olemaan meluisia, pölyistä ja pimeää. Hain silloin Lomaliitolta tuettua lomaa valikoimatta kohdetta, kunhan pääsisin edes viikoksi pois remontin alta. Viime keväänä sain kirjeen, jossa ilmoitettiin minulle myönnetystä lomasta Rymättylässä. Lomaviikkoni oli yhteinen huonokuuloisille ja heidän läheisilleen. Sain tutustua kirjoitus- ja viittomatulkkaukseen sekä mukaviin ihmisiin. Siellä kuulin tästä alueellisesta sopeutumisvalmennuskurssista ja sain hakukaavakkeen.

– Minulla oli ollut kuulokoje jo vuodesta 2012, mutta sen käyttö oli ollut vähäistä johtuen käytöstä ärsyntyvästä kolmoishermosärystä sekä puutteellisesta kojeenkäytön ohjauksesta.

Mikä oli kurssin anti?

– Kurssin parasta antia oli kannustus yrittää kaikkea huolimatta. Samalla korostettiin, ettei heti tarvitse hyväksyä sitä, että laite ei sovi. Aina on muita mahdollisuuksia. Samalla sain tietoa yhdistystoiminnasta sekä laitehankinnoista.

Millaisiin ongelmiin olet kohdannut huonokuuloisena?

– Huonokuuloisuus on vaikeuttanut monta asiaa. Monet tilaisuudet ovat meluisissa ja kaikuissa tiloissa. Tapaamiset ovat usein hälyisissä paikoissa ja taustamelukin häiritsee. Monta kertaa äänentoistossa on toivomisen aihetta tai se puuttuu kokonaan. Kaikki tämä saa jättämään kotiin.

– Eräs esimerkkini, kun tilasin aikaa kampaajalle: Sain ajan ja muutenkin asiani järjestykseen, mutta kampaajani nimeksi kuulin Nina. Todellisuudessa se oli Minna! Ja minua nolotti. Tällaiset väärinkuulemiset rajoittavat myös asioimista ja ystävyyssuhteita. Ja sitten sanotaan, että vanhempi väki ja huonokuuloiset eristäytyvät ja ovat yksinäisiä.

– Ehkäpä monen asian ymmärtäminen kurssin jälkeen poistaa ainakin osan meidän huonokuuloisten eristäytymisestä.

Annali Raulisto

Kuulolla työssä –viestintäkampanja käynnistyi

Kuulolla työssä -viestintäkampanja käynnistyi ja sen keskeinen osa Kuulolla työssä –sivusto avautui lokakuun alussa. Kampanja on suunnattu erityisesti kasvatus- ja opetushenkilöstölle sekä niiden työterveyshuolloille ja työnantajille. Sivuston avointa opasaineistoa voivat hyödyntää kaikki työpaikat ja työterveyshuollot sekä mm. oppilaitokset, kuntoutustahot ja päätöksentekijät.

Kampanja levittää tutkittua tietoa ja käytännön ratkaisumalleja sekä huonokuuloisen työkyvyn tueksi että meluisuuden vähentämiseksi työpaikoilla. Kuulolla työssä –sivusto paneutuu kysymyksiin: miten tunnistan kuulonaleneman, mistä saan siihen apua, millaiset kommunikaatiotavat helpottavat huonokuuloisen osallistumista, mitä huonokuuloista helpottavia työn ja työolosuhteiden mukautuksia voi tehdä, sekä miten vähentää meluisuutta.

Kampanjasivustoa ja siitä tehtyjä nostoja markkinoidaan omassa sekä yhteistyökumppaneiden sosiaalisessa ja painetussa mediassa. Kohdennettuja viestejä lähetetään kuntien työterveyshuolloille sekä kasvatus- ja opetustoimelle ja edelleen opetus- ja päiväkotihenkilöstölle. On myös toivottavaa, että Kuuloliiton jäsenet jakavat sivuston sisältöjä sosiaalisessa mediasaan.

Kampanjaan liittyy neljä Kuulolla työssä –kuuloautotempaus: kaksi niistä tehdään päiväkoiteihin ja kaksi oppilaitoksiin.

Kampanjan verkkosivuosio on: <https://www.kuuloliitto.fi/kuulolla-tyossa/>

Sosiaalisessa mediassa käytetään tunnistetta #kuulollatyössä.

Kampanja toteutetaan Työsuojelurahaston tuella lokakuun 2017 ja kesäkuun 2018 välisenä aikana. Kampanjan toteuttaa Kuuloliitto ry yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa. Yhteistyökumppanit: Akukon Oy, GN ReSound, Kuulo-Auris Oy, Opetusalan Ammattijärjestö ry, Saint-Gobain Ecophon Oy, Suomen Työterveyshoitajaliitto ry, Työterveyslaitos ja Vates-säätiö sr.

Kampanjan vastuu- ja yhteishenkilönä toimii Kuuloliitto ry:n suunnittelija Annina Virta, annina.virta@kuuloliitto.fi, puh. 040 545 4710

Kun kuulokoje ei enää riitä -infokiertue Suomessa vuonna 2018

Kuuloliiton yksi tärkeimmistä tavoitteista on lisätä tietoa kuulosta ja kuulonkuntoutusratkaisuista. Vuonna 2018 järjestämme valtakunnallisen ”Kun kuulokoje ei enää riitä” -infokiertueen. Infotilaisuudet on suunnattu vaikeasti huonokuuloisille henkilöille, joilla on kuulovaikeuksia käytössä olevasta kuulokojeesta huolimatta. Myös heidän läheisensä ovat tervetulleita tilaisuuksiin. Tarkoituksena on lisätä kuulokojekäyttäjien sisäkorvaistutetietoisuutta sekä vähentää kuulo-ongelmista johtuvia haittoja tukemalla oikea-aikaista istutearvioon hakeutumista. Kiertue on ideoitu Kuuloliiton CI-tukiverkosto-projektin sekä Cochlear Nordic AB:n yhteistyönä. Toivomme saavamme yhteistyökumppaneiksemme myös istutekuntoutuksesta vastaavia sairaaloita.

Kun kuulokoje ei enää riitä -infokiertue koostuu kymmenestä eri puolilla Suomea järjestettävästä 2,5 tunnin mittaisesta infotilaisuudesta. Tilaisuuksien ohjelmassa on asiantuntijapuheenvuoroja kuulosta ja kuulemisesta. Olennainen osa ohjelmaa ovat myös

paikallisen kuuloyhdistyksen pitämä lyhyt avauspuheenvuoro sekä Kuuloliiton kouluttamien CI-tukihenkilöiden kokemuspuheenvuorot tilaisuuden lopussa.

Kiertueen tilaisuudet järjestetään yliopisto- sekä keskussairaalakaupungeissa, joissa on iso väestöpohja. Pyrimme saamaan alueen sairaalat osallistumaan infokiertueeseemme. Näin tilaisuuksissa olisi sairaalan edustajan pitämä puheenvuoro sisäkorvaistutteeseen liittyvistä hoitokriteereistä ja -käytännöistä.

Tilaisuuksista saa tietoa Kuuloliiton verkkosivuilta tai projektisuunnittelija Anna-Maija Toloselta.

Keväällä 2018 ”Kun kuulokoje ei enää riitä” -kiertue aloittaa kiertämällä yliopistolliset keskussairaalakaupungit: Helsinki, Oulu, Tampere, Kuopio ja Turku. Syksyllä kiertueemme jatkaa Jyväskylään, Poriin, Lahteen ja Lappeenrantaan. Infokiertue päättyy pääkaupunkiseudulla järjestettävään tilaisuuteen vuoden 2018 lopulla. Syksyn tapahtumista tiedotamme myöhemmin erikseen.

Sote päivän puheenaiheena

Vuosittainen Hilja-seminaari järjestettiin lokakuussa Seinäjoen Kirkonkrannissa. Päivän juontanut **Maire Paltare** kysyi tervetulopuheessaan miten 100-vuotias Suomi voi pitää huolta ikääntyvän tai vammautuneen väestön hyvinvoinnista ja terveydestä muuttuvassa tulevaisuudessa.

– Tutkailemme hyvin huolestunein silmin, miten sote-suunnitelmissa kolmas sektori on otettu huomioon. Tuntuu, että kauniiden puheiden jälkeen vapaaehtoistoiminta yhdistetään kilpailutushuimassa yksityiseen, voittoa tavoittelevaan sektoriin. Vapaaehtoistoiminta on voittoa tavoittelematonta. Varsinkin pienten yhdistysten on vaikea tuottaa yritystoimintaa, mutta niissäkin on halua osallistua ja toimia.

– Väitän, että kunnat eivät osaa ottaa huomioon hyvin edullista, vain käyttökulut vaativaa kolmannen sektorin työtarjontaa. Yhdistysten, joilla ei ole vakinaista työvoimaa, on vaikea tehdä tarjouskilpailua. Se kääntyy erityisesti pienten syrjäisten kuntien ja keskusten vahingoksi, ja siellä juuri kolmannen sektorin työtä tarvittaisiin.

KUULOLIITON TERVEHDYKSEN seminaariin toi erityisasiantuntija **Sami Virtanen**. Hän nosti esille kolme ajankohtaista teemaa: tv-tekstitys, elokuvatekstitys kotimaisissa elokuvissa ja hätätekstiviestipalvelu 112.

Etelä-Pohjanmaan maakunta- ja soteuudistuksen muutosjohtaja **Harri Jokiranta** painotti, että aikaa ei ole hukattavaksi.

– Hallitus antaa eduskunnalle esityksen valinnanvapauslaiksi alkuvuonna 2018. Maakunta-, sote- ja valinnanvapauslait käsitellään eduskunnassa yhtäaikaaisesti ensi keväänä. Edessä odottavat jo maakuntavaalit lokakuussa 2018, hän kertoi.

Kuntaliiton erityisasiantuntija **Jaana Viemerö** kertoi, että sosiaali- ja terveysalan järjestöjä oli maassamme viime vuonna noin 123 500, joissa oli 1,3 miljoonaa jäsentä. Viemerö kertoi, että nyt tarvitaan uudenlaisia yhteistyön rakenteita sekä kunnissa, muodostuvissa maakunnissa että järjestöissä, järjestöjen palvelujen tuotteistamista ja markkinointia, järjestöjen muun toiminnan merkityksen ja vaikutuksen esille tuomista maakunnan sote ja kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valmistelussa ja järjestöjen perinteisten roolien säilyttämistä ja uudistamista.

Tuula Peltoniemi SOSTE ry:stä

SOSTE RY:N erityisasiantuntija **Tuula Peltoniemi** esitelmöi aiheesta järjestöjen ammatillinen ja kokemustieto osana uudistusta. Yrittäjyysnäkökulmaa seminaariin toivat **Anne Ojajärvi** ja **Sinikka Koivumäki** Liiveri ry:stä.

Järjestyksessään seitsemäs Hilja-seminaari keräsi sata kuulijaa. Kuuloliiton Länsi-Suomen piirin ja eläkejärjestöjen yhteiseen seminaariin oli kutsuttu alueen vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajia, eläkejärjestöjä, kuntien sosiaali- ja terveystoimen viranhaltijoita ja yhdistyksiä. Hilja-seminaari oli osa Suomi 100-juhlavuoden ohjelmaa.

Kuulolaiteparistokauppa.fi

– asiantuntijasi kuulolaiteparistoissa!

✓ **Nopea toimitus!**
3-4 päivää.

✓ **30 päivän avokauppa/**
vaihto-oikeus!

✓ **Ei laskutusmaksua!**

✓ **Toimituskulut 1,95 €**

Sähköposti:
info@kuulolaiteparistokauppa.fi
www.kuulolaiteparistokauppa.fi

TILAA NÄIN: Täytä tämän sivun lomake. Leikkaa se irti ja postita. Et tarvitse kirjekuorta.
Voi tehdä tilauksen myös sivulla www.kuulolaiteparistokauppa.fi

1 Ilmoita montako pakkausta kutakin mallia haluat tilata. Hinnat sisältävät alv:n.
(1 pakkaus = 6 paristoa)

Malli: A10
Värikoodi: keltainen
2,95 €
Lkm: _____ pakk

Malli: A312
Värikoodi: ruskea
2,95 €
Lkm: _____ pakk

Malli: A13
Värikoodi: oranssi
2,95 €
Lkm: _____ pakk

Malli: A675
Värikoodi: sininen
2,95 €
Lkm: _____ pakk

Malli: A675P
(implantti)
3,95 €
Lkm: _____ pakk

2 Täytä nimi, osoite ja henkilötunnus.

Henkilötunnus vaaditaan laskulla ostamiseen.

Jos tilaat sivustoltamme, valittavanasi on eri maksuvaihtoehtoja.

Henkilötunnus:

						-					
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Nimi: _____ Puh. _____

Osoite: _____

Postinumero ja -toimipaikka: _____

A PRIORITERT
PRIORITAIRE
IBRS/CCRI NO: 20444882

NE PAS AFFRANCHIR
NO STAMP REQUIRED

REPLY PAID/RÉPONSE PAYÉE
SWEDEN/SUÈDE

Accessory Line International Sweden AB
SE-802 08 Gävle
Sweden

TEKSTI: RITVA HIRVELÄ

Inarin-Utsjoen yhdistysväki ruskaretkellä

Lapin muistiyhdistys ry:n Ivalon alaosasto, Inarin omaishoitajat ja läheiset ry ja Inarin-Utsjoen kuuloyhdistys ry:n yhteinen ruska/ostosretki tehtiin Norjan Tanaan syyskuulla. Mukaan ilmoittautui peräti 41 henkilöä + kuljettaja.

Torstiaamuna klo 8.30 lähdettiin Ivalosta päiväreissulle kohti pohjoista. Alkumatkasta sateli aamusella, mutta mitä pitemmälle ajettiin, niin ilma muuttui kuulaaksi syysilmaksi, syysvärit näyttivät huikeilta. Matkanvarrella Inarista poimittiin vielä lisää retkeläisiä, joten bussissa alkoi olla tunnelmaa.

Ensimmäinen pysähdystauko tehtiin Utsjoella Vallen lomakylässä, pari kilometriä Karigasniemeen päin, joka sijaitsi kauniilla paikalla Tenojoen rannalla. Siellä meitä emäntä odotti maukailla seisovan pöydän lounaalla jälkiruokineen.

Syötyämme jatkoimme matkaa Norjan Tanaan. Bussi parkkeerasi ostosmarketin pihaan. Sieltä löytyi kaikenlaisia syötävää tuliaisiksi kotiin vietäväksi (juustoa, turskaa, säilykkeitä, leipää ja tietenkin suklaata). Tanasta matkam-

me jatkui mielenkiintoisen kallioisen kivikkoisen karunmaiseman ohi Näättämyön tullin kautta Suomeen.

Kolmas pysähdyspaikka oli **Toini Sanilan** porotila, joka on 16 km päässä Suomen ja Norjan rajalta Sevettijärven rannalla. Toinilassa kahvisteltiin ja syötiin maukaat poroleivät.

Loppumatkamme 178 km jatkettiin pienen jalottelun jälkeen ja otettiin yhteiskuva reissusta. Perillä Ivalossa oltiin klo illalla 18.40. Kilometrejä retkelle kertyi 540 km.

Pohjoisen ihmisiä kun ollaan, niin pitkä matka ei tuntunut missään. Kaikilla oli mukana iloinen mieli. Hauskanpitoa pidettiin yllä linja-autossa koko matkan ajan, ohjelmaa riittikin kotiin asti. Joukossa oli taitavia ja innokkaita esiintyjiä ja lauluviikoksetkin laulettiin kanteesta kanteen, mikki oli ahkerassa käytössä. Kiitoksia sateli roppakaupalla onnistuneesta ruskaretkestä. Porukka jo suunnittelikin uutta reissua esim. teatteriin Rovaniemelle tai remontoituun kylpylään Saariselälle. Eihän sitä koskaan tiedä mitä vielä keksitään. Voimme mennä vaikkapa yöreissulle vielä kauemmaksi!

Kuuloauto vieraili syyskuussa Sisä-Savossa

Sää oli koko päivän erittäin sateinen ja tuulinen. Siitä huolimatta kävijöitä riitti. Autolle olisi ollut enemmänkin tulijoita, mutta aika loppui kesken. Kävijät olivat erittäin tyytyväisiä ja saivat neuvoja ja opastusta.

Yhdistys piti omaa pöytää esitteineen ja arpojen myyntineen.

Kuvassa ensimmäiset jonottajat.

Hei ystävät

Monen ajan kiertoessa. Isänmaa ja äidinkieli ovat kirjallisuuden kautta lujasti meissä. Asumme ja puolustamme omaksemme saamaamme maata. Tämä lehti tarjoaa ystävällisesti tilan minun ilmaista tämän ajatukseni itsenäisyyden olemuksesta. Kuuloliiton jäsenenä olen näin mukana Suomen ajan kierrossa.

Aleksin Kiven Seitsemän veljeksien lopussa ovat sanat: ”Ja niin olen kertonut seitsemästä veljeksestä Suomen saloissa... monen tuhannen kultaisen auringon kiertoessa.” Kirjoittamalla hän kunnioitti aikaa, joka hänellä oli.

Väinö Linna: ”... syysaurinko lämmitti maata... Hyväntahtoinen aurinko katseli heitä... Aika velikultia.” Hän oli aikalaisemme. Hänen luomansa henki puolustaa kansaa ja maata.

Linnan Tuntemattoman sotilaan lopussa soi samainen Seitsemän veljeksien sävel, jota minä huomaamattani tavoittelin. Suomalaiset tuntevat Aleksin Kiven omakseen. Ja vielä enemmän. Kivi tunnisti ja rakasti aivan ensimmäisenä tietoisesti Suomea ja yhdisti suomalaiset tuntemaan itsensä.

Integraatioon, hyväksyntään ja eheytymiseen loppuu kumpikin arvostettu teos. Menestysten jälkeen.

VILHELM KUKKOLA, KALAJOKILAAKSON KUULO RY PJ

Kuntoutuskurssit 2017

www.kuuloliitto.fi/fin/kuntoutus

Lasten ja nuorten kuntoutus

Moniammatillinen yksilökuntoutus, perheet/ Kela

Kuulo- ja kuulonäkövammaisten lasten ja nuorten yksilölliset harkinnanvaraisen tai vaativan kuntoutujan kuntoutusjaksot. Yksilökuntoutus toteutetaan laitostai avomuotoisesti Kuulo-Auriksen tiloissa. Kuntoutus kestää enintään 15–20 vrk kolmena tai neljänä viiden vuorokauden jaksona, mutta voidaan toteuttaa myös yhtenä tai kahtena viiden vuorokauden jaksona riippuen Kelan päätöksestä. Yksilökuntoutuksen jaksot toteutetaan perheelle sopivina ajankohtina ja kuntoutuspäätöksen voimassaolon aikana. Kuulo-Auris kokoaa kuntoutujista ja heidän perheistään ryhmiä, jotta vertaistuki jaksoilla toteutuu.

2017

20.–24.11.2017, alkava ryhmä perheille, jatkojaksot sovitaan perheen kanssa. Jakso on lähes täynnä, suosittelemme alkuvuoden 2018 jaksoja

2018

Vuonna 2018 alkavia lasten ryhmiä on neljä. Alkavien ryhmien aloitusajankohdat ja alustavat suosituksemme ikäluokittain ovat maaliskuu, huhtikuu (koulunsa aloittavat), lokakuu (alakouluikäiset), ja marraskuu (alle kouluikäiset). Ryhmät muodostetaan saatujen päätösten mukaisesti. Muodostamme tarvittaessa joustavasti lisää alkavia ryhmiä.

- 22.–26.1.2018 (jatkoa vuodelta 2017. Voi hakea myös 1. jaksona)
- 26.2.–2.3.2018 (jatkoa vuodelta 2017. Voi hakea myös 1. jaksona)

- 12.–16.3.2018, 1. jakso ryhmälle 2018 / 1 (huom! 2. jakso 14.5.2018 ja 3. jakso 15.10.2018)
- 16.–20.4.2018, 1. jakso ryhmälle 2018 / 2 (huom! 2. jakso 30.7.–3.8.2018 (kolmas jakso vuonna 2019)
- 14.–18.5.2018 (jatkoa vuodelta 2017. Voi hakea myös 1. jaksona)
- 21.–25.5.2018 (toinen jakso ryhmälle 2018 / 1)
- 4.–8.6.2018 (jatkoa vuodelta 2017. Voi hakea myös 1. jaksona)
- 30.7.–3.8.2018 (toinen jakso ryhmälle 2018 / 2, kolmas jakso vuoden 2019 puolella)
- 27.–31.8.2018 (jatkoa vuodelta 2017. Voi hakea myös 1. jaksona)
- 8.–12.10.2018 (jatkojakso vuodelta 2017. Voi hakea myös 1. jaksona)
- 15.–19.10.2018 (kolmas jakso ryhmälle 2018/1)
- 22.–26.10.2018 (1. jakso ryhmälle 2018 / 3, jatkojaksot vuonna 2019)
- 26.–30.11.2018 (1. jakso ryhmälle 2018/ 4, jatkojaksot vuonna 2019)

Näin haet lasten kuntoutukseen:

- Lasten/perheiden kuntoutukseen voitte hakea täyttämällä Kelan hakulomakkeen KU132 harkinnanvarainen TAI KU104 vaativa kuntoutus
- Liittäkää hakemukseenne lääkärin B-lausunto (harkinnanvarainen kuntoutus) TAI kuntoutussuunnitelmaan lisätty suositus (vaativa)
- Lähettäkää hakemuksenne liitteineen Kelaan

Monimuotoryhmäterapia

Kyseessä on ryhmämuotoinen avoterapia, jota puheterapeutti ja musiikkiterapeutti ohjaavat yhdessä Kelan kuntoutuksena. Kohderyhmä vähintään 4-vuotiaat kuulovammaiset lapset, joilla on Kelan vaativan kuntoutuksen status. Ryhmässä on 4–6 lasta 10–40 terapiakertaa á

60–90 min. Kuntoutukseen haetaan Kelan päätös kuntoutusvastuutahon suosittelemana kuntoutussuunnitelman ja kuntoutustarpeen mukaan. Kuntoutuksen aikana kuntoutujille on tarjolla puhe-musiikkikuntoutusta kuuntelun ja kielellisten taitojen tueksi sekä vertaistukea ja vanhemmille omaa ohjausta. Ryhmään mahtuu mukaan!

Aikuisten kuntoutus

Moniammatillinen yksilökuntoutus/ Kela:

Kuulo- ja kuulonäkövammaiset aikuiset voivat hakea Kelalta harkinnanvaraisen kuntoutujan moniammatillisia yksilökuntoutusjaksoja. Kela tekee kuntoutuspäätöksen yleensä vuodeksi eteenpäin. Jaksojen ajankohdat sovitaan asiakkaan ja Kuulo-Auriksen kanssa yhdessä siten, että Kuulo-Auris kokoaa harkinnanvaraisista aikuisista kuntoutujista ryhmiä, jotta vertaistuki jaksoilla toteutuu. Omaisten tai omaisten osallistuminen jaksoille on tärkeää. Perusteet omaisen osallistumiselle tulee mainita Kelan hakemuslomakkeessa sekä lääkärin suosituksessa (B-lausunto).

Syksyllä alkavat aikuisten yksilölliset kuntoutusjaksot: Marraskuussa alkava ryhmä aikuisille:

- 1. jakso 13.–17.11.2017
- 2. jakso 5.–9.3.2018
- 3. jakso 10.–14.9.2018

Vuonna 2018 alkavat ryhmät aikuisille

Helmikuu 2018:

- 1. jakso 29.1.–2.2.2018
- 2. jakso 23.–27.4.2018
- 3. jakso 12.–16.11.2018

Maaliskuu 2018:

1.jakso 19.–23.3.2018

2. jakso 6.–10.8.2018

3. jakso 10.–14.12.2018

Marraskuu 2018:

1.jakso 5.–9.11.2018

jatkojaksot vuonna 2019

Näin haet aikuisten kuntoutukseen:

- Täyttää Kelan hakulomakkeen KU132.
- Liittää hakemukseenne lääkärin B-lausunto.
- Lähettää hakemuksenne liitteineen Kelaan.

Kuulo-Auris Oy toteuttaa lisää kuntoutusjaksoja sekä lapsille että aikuisille tarpeen mukaan. Kysy vaihtoehtoja henkilökunnalta. Kuulo-Auris Oy:n kuntoutukseen on mahdollista ottaa myös muiden tahojen lähettämiä tai itse maksavia kuntoutujia.

Suunnittelemme erityisesti ruotsinkielisille tarkoitettua lasten kuntoutuksen ryhmää alkavaksi touko-kesäkuussa. Lisätietoja henkilökunnaltamme! Välkomna!

Koulutus

Kuulo-Auriksen työryhmä räätälöi kuuloalan ammattilaiskoulutuksia opetushenkilöstölle, työterveydelle ja perheiden palveluille toteutettavaksi ympäri maata joustavasti. Sekä ohjelma että keskustelijat ja esiintyjät valitaan kuulijoiden tarpeiden mukaan. Kysy lisää koulutuspaketeistamme! www.auris.fi/koulutus

- Opettajien ja koulunkäynnin ohjaajien koulutuspäivä 29.11.2017
- Päivähoitohenkilöstön koulutuspäivä 30.11.2017
- Lasten ja aikuisten kuntoutusohjaajien koulutuspäivät 18.1.2018

Lisätietoja:

Kristiina Laakso
kristiina.laakso@auris.fi
p. 050 5118046

Marianne Montonen
marianne.montonen@auris.fi
p. 044 752 5568

Marjaniementie 74, 00930 Helsinki
www.auris.fi
www.facebook.com/kuuloauris
Kelan sivut: www.kela.fi

Kopolan kurssikeskus

Viitotun puheen ja kokonaiskommunikaation kehittämisskursi.

13.–17.11.2017

Kurssi on tarkoitettu vaikeasti huonokuuloisille ja kuuroutuneille ja heidän omaiselleen, jotka tahtovat oppia viitottua puhetta huulitaluvun tueksi. Kurssille haetaan Kopolan omalla hakemuslomakkeella. Kurssin kustantaa STEA.

Lomatoimintaa Kopolassa

Itsemaksettavat lomat ja viikonloput

Nämä on tarkoitettu kaikille kiinnostuneille. Lomatapahtumien hintaan kuuluvat ruokailut, majoitus ja opetus. Hinta vaihtelee 100 ja 200 euron välillä riippuen tapahtuman kestosta ja tyypistä. Ilmoittautuminen Kopolaan. Kesäpäivät sisältävät linavaatteet. Viikonloppuihin ei sisälly linavaatteita mutta ne voi saada 15 euron lisähintaan Kopolasta tai tuoda itse. Viikonloput alkavat perjantai-iltana, jolloin on iltapala ja saunominen.

Neulontaviikonloppu

17.–19.11.2017, 100 €

Vetäjänä Irma Liimatainen

Kekri (Sadonkorjuun juhla)

24.–26.11.2017 100 €

Vetäjänä Kaija Latva-Koivisto.

Jouluaskarteluviikonloppu

8.–10.12.2017 100 €

Vetäjinä Pirjo Hakanen.

Yhteystiedot

Kuuloliitto ry,
Kopolan kurssikeskus
Velisjärventie 50,
PL 11, 17801 Kuhmoinen,
03 5522 111, 040 7703803,
Ulla Salonen,
ulla.salonen@kuuloliitto.fi
Kotisivut: www.kopolakuhmoinen.fi
Facebook sivut: Kopola Kuhmoinen

Kuulo-Auris on muuttanut Iris-keskukseen

Kuulovamman lääkinnällinen kuntoutus pitää tehdä kunnolla

Suomen parasta kuulon lääkinnällistä kuntoutusta tuottaa Kuuloliiton omistama Kuulo-Auris. Auriksen hallituksessa on kuuloalan ammattilaisten ohella Kuuloliiton luottamusjohdon edustus, ja Auris tekee työtään liiton osoittamia suuntaviivoja ja hyvää tapaa seuraten. Yhtiö jatkaa vuosikymmeniä kestänyttä kuntoutustyötä kuulovammaisten eduksi nykyaikaisia käytäntöjä noudattaen. Aurikselle on tärkeää tehdä tiivistä yhteistyötä sairaaloiden kanssa ja edistää kuntoutustyön saumatonta jatkumista sairaalassa lääkinnällisen kuntoutuksen jälkeen.

Yksilölliset päätökset kaikenikäisille – suositus sairaalasta, päätös Kelasta

Vuodesta 2018 alkaen Auris tarjoaa lääkinnällistä kuntoutusta yksilöllisinä päätöksinä asiantuntevan moniammatillisen työryhmän johdolla kaikenikäisille eli lapsille, nuorille, työikäisille ja senioreille. Auriksessa on ainoana Suomessa työryhmän jokaisella jäsenellä vahva kokemus ja osaamista kuulemisesta ja kuulovammoista. Auris tekee työtään esteettömässä ympäristössä Näkövammaisten Liiton talossa. Käytössämme on moderni erityisesti kuntoutusta varten suunniteltu ympäristö ja

Suomen ylivoimaisesti paras aistivammakuntoutuksen kokonaisuus.

Jos tarvitset apua ja haluat muutosta arkeen, Auris on sinua varten

Älä menetä mahdollisuuttasi kunnolliseen ja vakavasti otettavaan kuntoutukseen hyväksymällä kakkoslaatua, vaan hyödynnä kuulovammaisten omistaman yhtiön sitoutuminen kuulovamman osaamiseen. Lääkinnällistä kuntoutusta ei saa joka vuosi, joten mieti tarkasti ennen kuin hyväksyt muita vaihtoehtoja. Jos pärjäämisesi työelämässä on vaakalaudalla, kuntoutuksen laadulla voi olla elintärkeä merkitys.

Selvitä kokemuksia eri toimijoista sairaalastasi ja muilta kuulovammaisilta. Tutustu vaihtoehtoihin. Jos tarvitset todellista apua kuulovamman kanssa pärjäämiseen ja arjen toimintakykyyn, Auris on sinua varten.

Missä olemme?

Kuulo-Auris toimii Iris-keskuksessa Itä-Helsingissä, Itäkeskuksen välittömässä läheisyydessä. Linja-autot Itäkeskuksen bussiterminaaliin, metro Itäkeskukseen (suuntana Vuosaari/Mellunkylä). Uusi osoite: Marjanie-mentie 74, 00930 Helsinki.
www.auris.fi

TEKSTI: MAIRE PALTARE
KUVAT: MAIRE PALTARE, SEIJA TANNINEN

tiedottaa

Kopolan toiminta on yhteisöllistä

Tätä kirjoittaessani liittokokous on vielä edessä, mutta kun lehti on kädessäsi, toivottavasti rakentavat ratkaisut on tehty ja Kopolan toiminnalle on osoitettu kasvun suunta.

Kopolan kurssitoiminta on oiva esimerkki yhteisöllisyydestä. Puhumme usein Kopolan hengestä. Kopolan henki on sitä, että siellä perinteikkäässä ja kauniissa ympäristössä tunnemme luonnon hiljaisuuden, turvallisuuden jota tuovat tasaveroisen kuuntelun takaavat kuunteluolosuhteet, ja vertaistuki. Kurssi kurssilta, tuettu loma lomalta me-henki syntyy jo ensimmäisenä päivänä. Silloin ei kaipaakaan ylellisiä oloja, uimahalleja ja kuntosaleja. Virikkeet tehdään yhdessä. Viihdytään.

Talkoot ovat yhdessä tekemistä

Talkooperinne kuuluu tiiviisti Kopolaan. Monet siivous- tai korjaustalkoot on pidetty vuosikymmenien aikana. Kopolan Kannatusyhdistys, jolle on uskottu talkoiden järjestäminen, on tämän vuoden aikana pitänyt monet yleis- ja pientalkoot. Tuloksena on terassien korjaus, puuvajan pystytys ym. ja vuoden aikana on kertynyt yli 700 talkootuntia.

Jatkossa Kopola tarvitsee yhä enemmän talkooapua, ja siksi kokoammekin talkoorinkiä. Tarvitsemme niin

erityistaitajia (puuseppiä, putkimiehiä, puutarhureita, laitoshuoltajia, siivoojia, keittäjiä) kuin yleismiesjantusia. Talkoot eivät ole pelkkää puurtamista, vaikka hiki joskus saattaakin nousta pintaan, vaan se on samanhenkisten vertaisseuraa, päivän päätteeksi rentoutumista ja saunomista, grillin hehkussa istumista ja juttelemistä. Täysihoito tarjotaan talkoolaisille, myös pieni matka-korvaus.

Talkoorinkiin ilmoittautuminen helpottaa kutsu-mista talkoiisiin. Ilmoittaudu rinkiin osoitteeseen k.mikkanen@pp.inet.fi tai soittamalla Kopolaan Ulla Saloselle (puh. 03 552211)

Joulukin tehdään talkoovoimin

Kopolan joulukin tehdään talkoovoimin. Siksi neljän päivän joulunvietto täysihoitoineen on saatu kilpailukykyiseksi. Jouluun otetaan 20 vierasta. Peruuntumisien takia muutama paikka on vapautunut. Siksi vaikka ilmoittautumisaika on päättynyt, voi vielä kysyä vapautuneita paikkoja Maire Paltareelta (maire.paltare@gmail.com; puh. 0440 500974 vain tekstiviestit). Lisätietoa joulunvietosta ja ohjelmasta saat www.kopolanjoulu.fi

Ilmoitustaulu

Asialista ja pöytäkirja läppärillä

Koulutus sihteereille ja muille yhdistystoimijoille Loimaalla.

Aika: la 2.12. klo 9.30-17

Paikka: Alessandro-sali, Oikokatu 3, Loimaa

Vaativuudet: osallistujalla oltava sähköpostiosoite ja mukana oma läppäri (ei tabletti). Koulutuksessa käytettävä Libre Office -ohjelma asennetaan niille, joilla ei sitä ole.

Sisältö: Opetellaan tekemään perusasiakirja tekstinkäsittelyohjelmalla ja harjoitellaan myös mm. tiedoston tallentamista kansioihin.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen: viimeistään pe 17.11. s-postilla erja.linkki@gmail.com tai tekstiviestillä 040 709 1972. Mukaan otetaan 12 opiskelijaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Koulutus on osallistujille maksuton, matkakulut maksaa osallistuja itse tai hänen yhdistyksensä.

Lounais-Suomen kuulopiirin viestintätyöryhmä

Lasten ja nuorten toimintaa Oulussa - vanhemmillakin mahdollisuus tavata toisiaan

Lauantaina 18.11. klo 13 - 16 kokoontuu huonokuuloisten koululaisten kerho (7- 12v) Oulun seurakuntatalolla os. Isokatu 17. Lastenohjaajat ovat paikalla.

Myös huonokuuloisille nuorille (13v-) on varattuna oma tila, johon nuoret ovat tervetulleita pelaamaan ja tapaamaan toisiaan.

Samassa tapahtumassa on myös vanhemmillä mahdollisuus päästä keskenään juttelemaan.

Ilmoittautumisia ottaa vastaan Anna Kiviniemi-Pulli (OKLT) p. 050 309 4749, anna.kiviniemipulli@gmail.com

Lisätiedot: Nuorisosihteeri Taneli Ojala, p. 050 567 0748, taneli.ojala@kuuloliitto.fi

Tapahtuman järjestävät Kuuloliitto ry, Oulun Seudun Kuulovammaisten Lasten Tuki ry ja Oulun seurakunta.

Keskustele luottamuksellisesti kirjoittaen

Viittomakielisille, kirjoittaen kommunikoiville ja omaisille

Tekstiviestit 050 575 2266

Chat <http://aidtools.com/auttavalinja/>

Sähköposti auttavalinja.paivystys@gmail.com

Päivystysajat
ma, ke, pe
klo 19 - 22

RAY tukee toimintaamme

Kopolan joulukutsu Kuhmoisiin!

Perumisien takia Kopolan joulussa on vielä muutama paikka vapaana! Vietämme perinteikästä joulua aatonaatosta tapaninpäivään vanhassa pappilamaisemassa Kopolan kursoskeskuksessa, os. Velisjärventie 50, Kuhmoinen. Majoitus kahden hengen huoneissa, täysihöyry 340 e / hlö. Lisätietoa saat edellisestä Kuuloviesti-lehdestä tai verkosta www.kopolanjoulufi

Varaukset ja lisätietoa Maire Paltareelta:

maire.paltare@gmail.com tai 0440-500974

(vain tekstiviestit). Voit myös tiedustella tilannetta Kopolasta puh. 03-5522111 tai 040 7703803.

KUTSU

Kutsu Kuuloliiton Nuorisotoimikunnan (NuTo) yleiskokoukseen,

joka pidetään pikkujoulutilaisuuden yhteydessä

lauantaina 2.12.2017 klo 13-16

Salmisaaren liikuntakeskuksessa

(Energiakatu 3, 00180 Helsinki)

Kokouksessa valitaan toimikunnan puheenjohtaja ja jäsenet.

Liiton sääntöjen mukaan äänioikeus kokouksessa on paikalla olevilla liiton jäsenyhdistysten jäsenillä.

Lisätietoja yleiskokouksesta saa:

Järjestösihteeri Paula Hesso

paula.hesso@kuuloliitto.fi

p. 044 3350760

Pikkujoulut alkavat yleiskokouksen jälkeen.

Lisätietoa on saatavilla tuonnempana Kuuloliiton verkkosivuilla sekä nuorten omilla kanavilla, kuten moottorikorvat.net ja facebook.

Pysythän kuulolla!

RISTIKON 4/2017 RATKAISU

RÄME LAKI
OMITUINEN
SYKE ISIT
ARAVATALO
I Ä O A
OPPI OTOS SETÄ
SEITTI R R R
ULLA NOJATUOLI
ALARA AJAT STAN
O A SATA KESÄ
ANTTI T M O S
N U KAATO VÄET
IKONEN ANDANTE
TOMAATTI A N R
AARIA O T VÄÄRÄ
I M LETKEÄ A
ASTA ANOA NAPA
STARTIT RIETAS
SUSI NÄSI TELI
ISETTA TAITAA

Palautetta Kuuloviesti-

lehdestä voit antaa

verkossa osoitteessa:

www.kuuloliitto.fi ->

Yhteystiedot.

Toimituksen yhteystiedot

löytyvät lisäksi lehden

sisäkannesta.

TV-tekstitys kuntoon!

Digitaalinen tekstitys:

Valitse television tai digiboksin asetuksista tekstityskieleksi hollanti. Tallentavat digiboksit mahdollistavat tallennuksen tekstityksen kanssa. Tämä koskettaa erityisesti seuraavia kanavia:

- YLE 1 (myös YLE Uutisten tekstitys klo 15.00, 17.00, 19.10, 20.30 ja 21.50)
- YLE 2
- YLE Teema
- YLE FEM (ruotsinkieliset ohjelmat ruotsiksi)
- MTV3

Perinteinen teksti-tv:n tekstitys:

Valitse tällöin tekstitys seuraavilta sivuilta:

- YLE 1 sivu 333
- YLE 2 sivu 334
- Yle Teema sivu 336
- NELONEN sivu 333

Tekstityksestä kertovat tiedot näkyvät:

YLE: Oikeassa yläkulmassa näkyvä teksti. Suomenkielisillä kanavilla YLE 1, YLE 2 ja YLE Teema teksti on: **Tekstitetty suomeksi** ja ruotsinkielisellä YLE FEM –kanavalla: **Svensk textning**.

Tulevat suomenkieliset tekstitetyt ohjelmat voi tarkistaa tästä osoitteesta:
<http://yle.fi/ohjelmaopas/tekstitys/>

NELONEN: Ohjelman alkaessa ja mainoskatkon jälkeen näkyy ilmoitus:
"Ohjelma on nähtävissä tekstitettynä sivulla 333".

NETTI-TV:

Yle AREENAssa mahdollisen ohjelmatekstityksen saa näkyviin, kun vie ohjelman alettua hiiren kuvan päälle, klikkaa ruutuun ilmestyvää TXT-ikonia ja valitsee kieleksi "suomi (ohjelmatekstitys)".

LISÄTIETOJA TEKSTITYKSESTÄ:

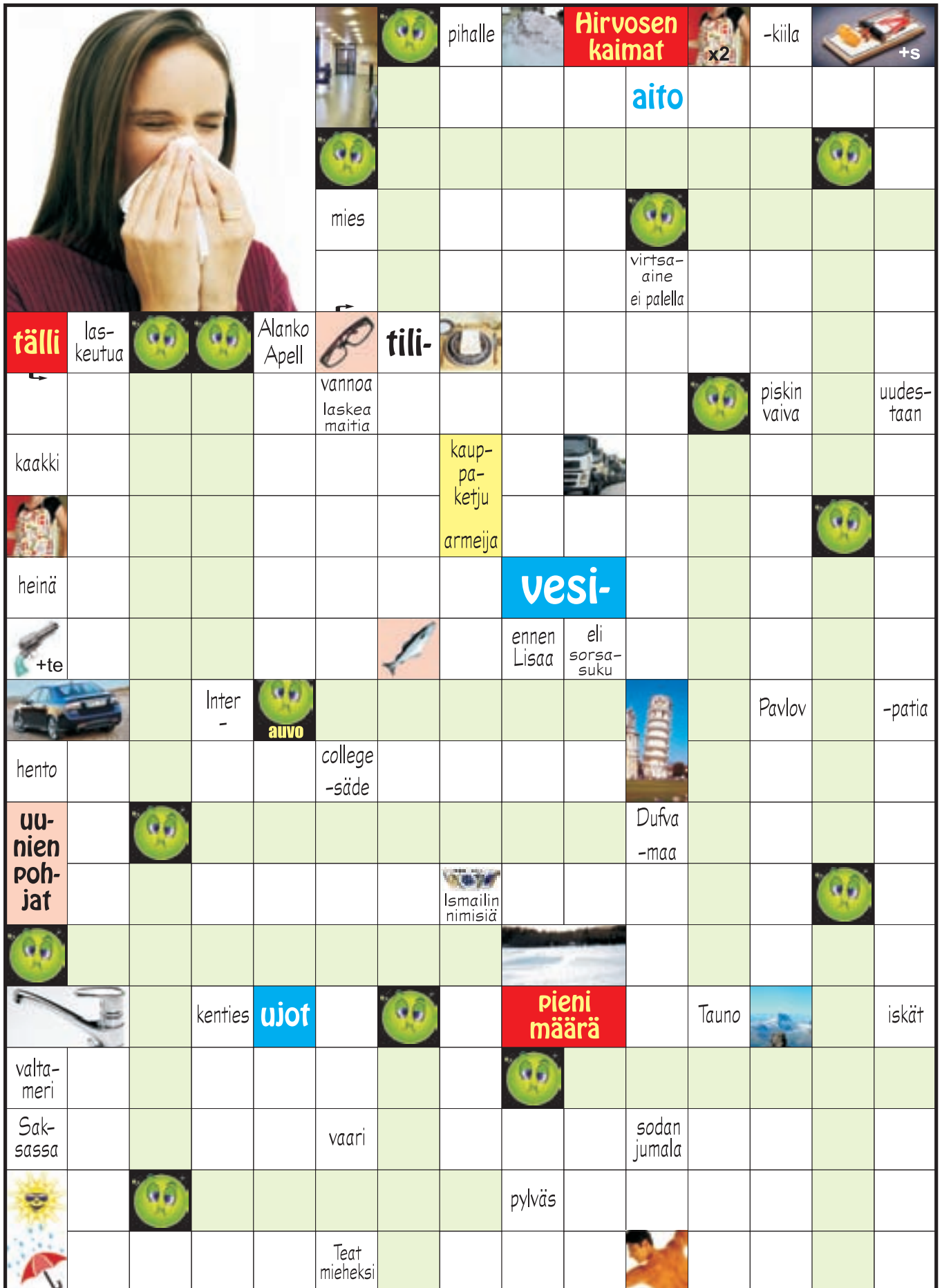
YLE: www.yle.fi/ohjelmatekstitys ja

Facebookista: www.facebook.com/yleohjelmatekstitys.

Kattava TV-opas, jossa kerrotaan kaikkien pääkanavien kotimaisten ohjelmien tekstityksestä löytyy verkko-osoitteesta: <http://www.ampparit.com/tv-opas> --> klikkaa hiirellä ohjelman kohdalle, niin avautuu ohjelmatiedosta kertova ikkuna ja samalla kertoo, onko ohjelma tekstitetty.

Lähetä ristikon ratkaisu 20.11.2017 mennessä
Kuuloviestin toimitukseen os. Ilkantie 4, 00400 Helsinki.
Lität mukaan nimesi ja osoitteesi.

Oikein vastanneiden kesken arvotaan Otavamedian
lentiläjakortti. Edelliserran ristikon voittaja oli
Mari Palmroth Haminasta.

Laadinta: Kirppu Ristikot

”Tolkningsservicens och då framförallt skrivtolkningens historia i Finland är relativt kort.”

Även i framtiden måste det satsas på vår unika tolkningsservice

Under de senaste åren har det i organisationerna debatterats livligt om social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen, men i år har FPA:s agerande i upphandlingen av tolkningsservicen seglat upp som det främsta samtalsämnet, åtminstone bland hörselskadade och döva. När FPA inledde konkurrensutsättningen väckte det redan i våras kritik. Det egentliga upphandlingsbeslutet offentliggjordes i september och torde i praktiken innebära en betydande minskning i såväl mängden teckenspråkstolkar, som mängden skrivtolkar.

Tolkningsservicens och då framförallt skrivtolkningens historia i Finland är relativt kort. Första gången tolkservice beaktades i lagstiftningen var 1979 då det i lagen om invalidvård inkluderades service som ska ordnas för gravt hörselskadade. I verkligheten blev servicen tillgänglig för vuxendöva och hörselskadade först omkring fem år senare. Till en början var tolkningsmetoderna av flera olika slag och bland annat texttelefon användes som hjälpmedel för tolkning. Skrivtolkning började utvecklas i början av 90-talet då Hörselvårdsförbundet skaffade tolkningssystemet Piko Systems till olika delar av Finland.

Utbildningen av skrivtolkar inleddes på allvar vid Hörselvårdsförbundet 1996. Utbildningen kom i gång på grund av den skriande bristen på skrivtolkar: ännu i början av 90-talet var tolkningen långt beroende av arbete på frilansbasis, verksamhet som många tolkar utförde vid sidan av deras ordinarie arbete. Trots den utökade utbildningen fortsatte tolkbristen också in på 2000-talet. Hörselvårdsförbundet svarade för utbildningarna i ett decennium och tolkutbildningen överfördes slutligen till yrkeshögskolorna år 2007.

I startskedet var användningen av skrivtolkning uppenbarligen mycket sporadisk. Hörselvårdsförbundet startade 2004 upp ett projekt för att utveckla tolkningsservicen som gick under namnet Tupu (2004–2008), målsättningen med projektet var att utöver att utveckla tolkserVICEN också öka de hörselskadades medvetenhet om tolkningsservicen.

FPA tog över ansvaret för tolkserVICEN år 2010. Orsaken till denna ändring var en strä-

van till att göra alla användare likställda oberoende av hemkommun. Dessförinnan hann kommunerna ha ansvaret i 15 års tid. De nya förmedlingscentraler som FPA grundade förde med sig utmaningar av nytt slag: det gick inte nödvändigtvis att alltid hitta tolkar som bäst lämpade sig för klienternas situation.

Kvaliteten på skrivtolkningen har förbättrats långsamt med åren tack vare ett kontinuerligt utvecklingsarbete och möjligheterna att få tolkning på främmande språk har också ökat.

Den första kursen i engelskspråkig tolkning arrangerades 2005. Särskilt stor oro i samband med FPA:s konkurrensutsättning har nu väckts i och med att skrivtolkarna på främmande språk faller bort från branschen som en följd av konkurrensutsättningen.

Utbildningen och kompetensen i anknytning till skrivtolkning har utvecklats i avsevärd grad under de senaste tjugo åren. Det förefaller som om antalet skrivtolkar nu som helhet kommer att minska, även om FPA:s statistik faktiskt visar att en del av tolkarna hittills närmast sporadiskt har jobbat med skrivtolkning. Vad jag förstår har behovet av skrivtolkning inte minskat: exempelvis utgör ci-användarna och döva nya och ständigt ökande användargrupper.

De som är berättigade till skrivtolkning använder fortfarande inte många timmar av servicen på årsbasis. Den ringa omfattningen kan till en del förklaras av dålig kännedom om servicen och kanske en tvekan inför att använda den offentligt. Förhoppningsvis biter vårt påverkansarbete och vi får behålla den globalt sett fullständigt unika servicen åtminstone på nuvarande nivå.

JUHA HIETALA

